

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 7

Vydána dne 30. března 1966

Cena Kčs 1,50

OBSAH:

19. Zákon o vysokých školách

20. Zákon o péči o zdraví lidu

Oznámení o vydání obecných právních předpisů

19

ZÁKON

ze dne 16. března 1966

o vysokých školách

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Oddíl I

Obecná ustanovení

§ 1

[1] Vysoké školy jsou pedagogickými, vědeckými a kulturními pracovišti nejvyšší úrovně; svou činností vytvářejí nezbytné předpoklady pro progresivní růst socialistického národního hospodářství, vědy a kultury.

[2] Československá socialistická republika všestranně pečuje o rozvoj vysokých škol, aby mohly plnit své poslání v souladu s potřebami socialistické společnosti a se světovým vývojem vědy a kultury.

§ 2

Úkolem vysokých škol je

- a) vychovávat pracovníky vysoce vzdělané, odborně kvalifikované, připravené na základě

znalostí marxismu-leninismu morálně a politicky pro všechny oblasti života socialistické společnosti;

- b) rozvíjet vědeckou nebo uměleckou činnost a vychovávat nové vědecké nebo umělecké pracovníky;
- c) prohlubovat a rozšiřovat odborné znalosti pracovníků s vysokoškolským vzděláním;
- d) být středisky podílejícími se na rozvoji kultury a vzdělanosti lidu.

§ 3

Vysoké školy se člení na vysoké školy univerzitního, technického, ekonomického, zemědělského a uměleckého směru.

§ 4

Vysoké školy spolupracují navzájem, jakož i s jinými vědeckými, uměleckými a odbornými pracovišti, s ústředními orgány a organizacemi. Spolupracují též s vysokými školami a s vědeckými a uměleckými institucemi a pracovišti v cizině.

§ 5

[1] Vysoké školy jsou rozpočtovými organizacemi.

[2] Vysoké školy mohou provádět projektové, vědeckovýzkumné, umělecké a jiné práce pro státní, družstevní, společenské a jiné organizace, jakož i pro jednotlivé osoby. Vysoké školy s prostředky takto získanými samy hospodaří.

[3] Zvláštní předpisy stanoví, jak přispívají k materiálnímu zabezpečení vysokých škol organizace, pro něž jsou absolventi vysokých škol připravováni.

Oddíl II

Pedagogická činnost a studium

§ 6

Pedagogická činnost na vysokých školách, vycházející z cílů komunistické výchovy a požadavků na odbornou kvalifikaci absolventů, je základní povinností učitelů vysokých škol. Při ní je třeba dbát o soustavné rozvíjení a plné využití schopností studentů. Pedagogická činnost na vysokých školách je nerozlučně spjata s vědeckou nebo s tvůrčí uměleckou činností.

§ 7

Základním druhem studia na vysokých školách je řádné studium. Vysoké školy mohou organizovat podle potřeby také postgraduální studium, mimořádné studium nebo jiné druhy studia.

§ 8

[1] Řádné studium na vysokých školách se uskutečňuje formou denního studia nebo formami studia při zaměstnání (večerního, dálkového a externího), nebo účelným spojením těchto forem studia. Nároky na úroveň znalostí studentů jsou ve všech těchto formách studia stejné.

[2] Řádné studium na vysokých školách trvá 4 až 6 let. Vláda může výjimečně délku studia zkrátit nebo prodloužit až o 1 rok.

[3] Řádné studium zakončené státní závěrečnou zkouškou poskytuje úplné vysokoškolské vzdělání v příslušném studijním oboru.

§ 9

[1] K řádnému studiu na vysokých školách jsou uchazeči přijímáni se zřetelem k jejich individuálním schopnostem, nadání a zájmům a v souladu s potřebami společnosti. Mohou být přijati jen uchazeči, kteří mají úplné střední vzdělání. Od požadavku úplného středního vzdělání může být výjimečně upuštěno na uměleckých vysokých školách, jde-li o uchazeče, kteří projevili mimořádné umělecké nadání.

[2] Uchazeč o studium na vysoké škole se stává vysokoškolským studentem zápisem na fakultě provedeným po jeho přijetí ke studiu na vysoké škole.

§ 10

[1] Studenti jsou povinni plnit své občanské a studijní povinnosti, osvojovat si potřebné znalosti, pracovní návyky a metody, usilovat soustavným samostatným studiem o rozvoj svých schopností a tak získávat způsobilost k vysoce kvalifikované odborné práci v příslušném oboru; rovněž jsou povinni získávat způsobilost ke kvalifikované činnosti při obraně vlasti.

[2] Studenti jsou oprávněni podílet se prostřednictvím své organizace na řízení a činnosti vysoké školy.

[3] Stát pečuje o studenty po stránce sociální a zdravotní; zejména jsou jim poskytována stipendia a podle možnosti stravování v menzách a ubytování v kolejích. Studenti denního studia jsou nemocensky a úrazově pojištěni a sociálně zabezpečeni v rozsahu předpisů o nemocenském pojištění a o sociálním zabezpečení. Studentům při zaměstnání poskytují organizace pracovní úlevy v zaměstnání a hospodářské zabezpečení v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcími předpisy.

§ 11

[1] Za vzorné plnění povinností mohou být studentům uděleny pochvaly a odměny.

[2] Za porušení studijních povinností, zásad řádného chování nebo občanských povinností mohou být studentům uložena tato kárná opatření: důtka, veřejná důtka, vyloučení ze studia.

§ 12

[1] Studium na vysokých školách je organizováno zpravidla podle studijních oborů a podle ročníků. Do vyššího ročníku může být zapsán jen student, který splnil všechny studijní povinnosti stanovené studijním plánem.

[2] Studentovi, který nesplnil podmínky pro postup do vyššího ročníku, může být povoleno opakovat ročník. Během studia je možno opakovat pouze dva ročníky. Druhé opakování téhož ročníku je nepřipustné.

[3] Studentovi může být z vážných důvodů osobních, zejména zdravotních, studium přerušeno, a to až na dobu dvou roků. Po uplynutí doby přerušování studia se student zařazuje do toho ročníku, v němž bylo studium přerušeno. Toto zařazení může být vázáno na podmínku vykonání zvláštních zkoušek.

[4] Student, který nesplnil podmínky pro postup do vyššího ročníku a jemuž nebylo povoleno

ročník opakovat, bude ze studia vyloučen pro ne-
prospěch.

(5) Student, který studia zanechal nebo byl ze studia vyloučen, může být znovu přijat na vysokou školu jen na základě nového přijímacího řízení. Takovému studentu mohou být do dalšího studia započteny zkoušky dříve vykonané.

§ 13

(1) Řádné studium se zakončuje na všech vysokých školách státní závěrečnou zkouškou.

(2) Student, který ukončil studium na vysoké škole podle odstavce 1, je absolventem vysoké školy.

§ 14

(1) Vysoké školy přiznávají tyto tituly:

- a) absolventům lékařského studia titul „doktor medicíny“ (ve zkratce „MUDr.“);
- b) absolventům vysokých škol technického, ekonomického a zemědělského směru s výjimkou absolventů veterinárního studia tituly „inženýr“, popřípadě „inženýr architekt“ (ve zkratce „Ing.“ popřípadě „Ing. arch.“);
- c) absolventům veterinárního studia titul „doktor veterinářství“ (ve zkratce „MVDr.“);
- d) absolventům studia malířství, sochařství a architektury na vysokých školách uměleckého směru tituly „akademický malíř“, „akademický sochař“ a „akademický architekt“.

(2) Absolventům vysokých škol universitního směru s výjimkou absolventů lékařského studia a absolventům vysokých škol uměleckého směru s výjimkou absolventů uvedených v odstavci 1 pod písm. d), kteří vykonají předepsanou rigorosní zkoušku ze zvoleného vědního oboru a jeho širšího základu na fakultách uvedených v rigorosním řádu, přiznávají vysoké školy tituly „doktor práv“ (ve zkratce „JUDr.“) nebo „doktor přírodovědy“ (ve zkratce „RNDr.“) nebo „doktor filosofie“ (ve zkratce „PhDr.“).

(3) Absolventi všech vysokých škol jsou oprávněni používat, pokud vyučují na školách poskytujících střední vzdělání, pracovní označení „středoškolský profesor“.

§ 15

(1) Absolventu vysoké školy vydá vysoká škola diplom, v němž bude uveden obor studia, ve kterém dosáhl vysokoškolské kvalifikace. Absolventům uvedeným v § 14 odst. 1 se v diplomu uvede i přiznaný titul.

(2) Absolventu vysoké školy, který vykonal rigorosní zkoušku podle ustanovení § 14 odst. 2, vydá vysoká škola, na které ji vykonal, diplom. V tomto diplomu bude uveden příslušný titul a vědní obor, v němž rigorosní zkouška byla vykonána.

§ 16

(1) Postgraduální studium připravuje absolventy vysokých škol pro užší odborné specializace nebo je seznamuje s novými vědeckými poznatky v příslušných oborech.

(2) Vláda stanoví zásady postgraduálního studia a jeho organizace.

§ 17

(1) Vysoké školy umožňují mimořádné studium jednotlivých předmětů na jedné fakultě nebo na více fakultách.

(2) Pro mimořádné studium platí ustanovení § 9 a 12 odst. 5. Ustanovení § 11 platí přiměřeně.

§ 18

(1) Vysokoškolské studium vykonané na zahraničních vysokých školách platí na území Československé socialistické republiky, pouze bylo-li výslovně uznáno (nostrifikováno). Studium může být nostrifikováno jen tehdy, má-li stejnou úroveň jako studium na československých vysokých školách.

(2) O nostrifikaci rozhoduje vysoká škola stejného nebo obdobného studijního oboru; o nostrifikaci studia obsahem nebo rozsahem neodpovídajícího studiu, jež lze absolvovat na československých vysokých školách, rozhoduje ministerstvo školství a kultury. Při nostrifikaci může být též rozhodnuto o přiznání některého titulu, uvedeného v § 14.

§ 19

(1) Ministerstvo školství a kultury stanoví podrobnosti o přijímání uchazečů na vysoké školy, o průběhu studia, o jeho ukončování, o kárném řízení a o nostrifikaci studia.

(2) Ministerstvo školství a kultury v dohodě s příslušnými ústředními orgány stanoví délku řádného studia pro jednotlivé obory, podrobnosti o péči o studenty, o postgraduálním studiu a upraví označování zahraničních absolventů československých vysokých škol. V dohodě se Státní komisí pro vědecké hodnosti vydá předpisy pro rigorosní zkoušky.

(3) Vláda nebo orgán jí zmocněný po projednání s Ústřední radou odborů stanoví, jaké pracovní úlevy a jaké hospodářské zabezpečení budou poskytovány studentům při zaměstnání a účastníkům postgraduálního studia.

Oddíl III

Vědecká činnost a výchova k vědecké práci

§ 20

(1) Vědecká práce, soustavné zvyšování vlastní kvalifikace v souladu se světovým vývojem vědy,

uplatňování moderních metod vědecké práce a jejich přenášení do výchovy studentů je spolu s pedagogickou činností základní povinností učitelů vysokých škol. Vědecká činnost na vysokých školách je nezbytným předpokladem vysoké úrovně pedagogické práce. Vědecké práce se mohou účastnit i studenti.

(2) Vysoké školy řeší vědecké úkoly v rámci plánu vědy a techniky a rozvíjejí vědní obory podle potřeb vědeckého a technického rozvoje společnosti.

§ 21

(1) Vysoké školy vychovávají nové vědecké pracovníky v souladu s potřebami společnosti. Jejich vědecká příprava je organizována podle zvláštních předpisů.

(2) Mimořádně nadaní studenti jsou již během studia na vysokých školách soustavně připravováni pro vědeckou práci.

(3) Při výchově nových vědeckých pracovníků využívají vysoké školy v dohodě s příslušnými ústředními orgány a organizacemi také jejich vědeckých pracovišť.

(4) Vysoké školy udělují vědecké hodnosti podle zvláštních předpisů.

§ 22

Vysoké školy jsou v rozsahu své vědecké činnosti součástí vědeckovýzkumné a vývojové základny.

Oddíl IV

Pracovníci vysokých škol

§ 23

(1) Na vysokých školách působí jako učitelé řádní profesori, mimořádní profesori, docenti, odborní asistenti, lektori, asistenti a odborní instruktoři; dále mohou na vysokých školách působit též externí učitelé.

(2) Na vysokých školách dále působí vědečtí pracovníci, techničtí a jiní odborní, správní a pomocní pracovníci.

§ 24

(1) Označení „řádný profesor“, „mimořádný profesor“ a „docent“ je vědeckopedagogickým a v uměleckých oborech uměleckopedagogickým titulem.

(2) Vědeckopedagogického, popřípadě uměleckopedagogického titulu se nabývá jmenováním; ztrácí jej ten, kdo byl soudem odsouzen ke ztrátě čestných titulů a vyznamenání. Může být odňat tomu, kdo se zpronevěřil občanské nebo vědecké cti; o odnětí titulu v tomto případě rozhoduje na

návrh vědecké rady vysoké školy orgán, který titul udělil, nebo orgán jím k tomu zmocněný.

§ 25

(1) Řádnými profesory pro určitý obor mohou být jmenováni mimořádní profesori, docenti, vědečtí (umělečtí) pracovníci nebo odborníci z praxe, kteří vyhovují morálně politickým požadavkům, vytvořili vynikající vědecké nebo umělecké práce, mají pedagogickou způsobilost a potřebnou praxi, a nejde-li o jmenování řádnými profesory uměleckého oboru, mají vědeckou hodnost doktora věd. Ve výjimečných a odůvodněných případech mohou být jmenováni řádnými profesory i ti, kdo nemají vědeckou hodnost doktora věd.

(2) Řádné profesory jmenuje prezident republiky na návrh vlády.

§ 26

(1) Mimořádnými profesory pro určitý obor mohou být jmenováni docenti, vědečtí (umělečtí) pracovníci nebo odborníci z praxe, kteří vyhovují morálně politickým požadavkům, vytvořili významné vědecké nebo umělecké práce, mají pedagogickou způsobilost a potřebnou praxi, a nejde-li o jmenování mimořádnými profesory uměleckého oboru, mají vědeckou hodnost. Ve výjimečných a odůvodněných případech mohou být jmenováni mimořádnými profesory i ti, kdo nemají vědeckou hodnost.

(2) Mimořádné profesory jmenuje prezident republiky na návrh vlády.

§ 27

(1) Docenty pro určitý obor mohou být jmenováni odborní asistenti, vědečtí (umělečtí) pracovníci nebo odborníci z praxe, kteří vyhovují morálně politickým požadavkům, v habilitačním řízení prokázali pedagogickou a vědeckou, popřípadě uměleckou způsobilost, mají potřebnou praxi, a nejde-li o jmenování docenty uměleckého oboru, mají vědeckou hodnost. Ve výjimečných a odůvodněných případech mohou být jmenováni docenty i ti, kdo nemají vědeckou hodnost.

(2) Docenty jmenuje ministr školství a kultury.

§ 28

(1) Volná pracovní místa profesorů a docentů se obsazují zpravidla na základě konkursu.

(2) K uzavření pracovní smlouvy s profesory a ke skončení pracovního poměru profesorů ze strany vysoké školy, popřípadě fakulty, je třeba předchozího souhlasu ministra školství a kultury. Jinak je tento právní úkon neplatný.

(³) V pracovněprávních vztazích vystupuje vysoká škola a v případech stanovených statutem vysoké školy fakulta, popřípadě účelové zařízení (§ 50) svým jménem.

§ 29

(1) Vysoké školy jsou oprávněny požadovat od profesorů a docentů, kteří nejsou v pracovním poměru k některé vysoké škole, aby v přiměřeném rozsahu a podle svých možností plnili vědeckopedagogické nebo uměleckopedagogické úkoly.

(2) Neplní-li profesori nebo docenti bez vážných důvodů po dobu dvou let takto požadované úkoly, může jim být vědeckopedagogický nebo uměleckopedagogický titul odňat orgánem, který titul udělil nebo orgánem jím k tomu zmocněným.

§ 30

(1) K působení na vysokých školách mohou být pozváni vynikající odborníci ze zahraničí.

(2) Vysoké školy, na které jsou zahraniční odborníci pozváni, mohou navrhnout, aby jim byl udělen vědeckopedagogický, popřípadě uměleckopedagogický titul.

(3) Ustanovení § 23 až 27 a 28 odst. 3 platí obdobně.

§ 31

(1) Ministerstvo školství a kultury vydá předpisy o habilitačním a jmenovacím řízení a o obsazování volných pracovních míst učitelů vysokých škol a předpisy o pracovních úvazcích učitelů vysokých škol.

(2) Platové poměry učitelů vysokých škol upravují zvláštní předpisy.

Oddíl V

Řízení a organizace vysokých škol

§ 32

(1) Zákonem se zřizují, zrušují, slučují a dělí vysoké školy a samostatné fakulty a stanoví a mění jejich sídla a názvy.

(2) Vláda nařízením zřizuje, zrušuje, slučuje a dělí fakulty a stanoví a mění jejich sídla a názvy.

§ 33

Vláda stanoví perspektivy rozvoje vysokého školství a jeho materiální a kádrové zabezpečení.

§ 34

Vysoké školy ústředně řídí ministr školství a kultury, který zejména

a) stanoví zásady a cíle pedagogické a vědecké, popřípadě umělecké činnosti vysokých škol,

b) stanoví zásady pro vypracování učebních plánů jednotlivých oborů,

c) stanoví koncepci a zásady zahraničních s'vků vysokých škol,

d) přiděluje vysokým školám materiální a finanční prostředky v souladu s úkoly a plánovanými výkony vysokých škol a určuje způsob hospodaření s prostředky, které získaly činností podle § 5 odst. 2,

e) zabezpečuje ústřední dohled nad důsledným plněním zákonů a jiných právních předpisů a nad řádným hospodařením svěřenými prostředky.

§ 35

(1) Slovenská národní rada se účastní na provádění tohoto zákona se zvláštním zřetelem na plnění úkolů vysokých škol při zabezpečování hospodářského a kulturního rozvoje Slovenska.

(2) Působnost Slovenské národní rady a jejích orgánů ve vztahu k vysokým školám na Slovensku a odpovědnost akademických funkcionářů vysokých škol na Slovensku Slovenské národní radě a jejím orgánům upraví zákon Slovenské národní rady.

§ 36

Stálým poradním orgánem ministra školství a kultury pro posuzování zásadních otázek vysokých škol je Státní výbor pro vysoké školy, jehož členy jsou rektori vysokých škol a další odborníci jmenovaní ministrem školství a kultury. Jednání Státního výboru pro vysoké školy jsou oprávněni se účastnit zástupci organizací pracovníků a studentů vysokých škol.

§ 37

(1) Vysoké školy se zpravidla dělí na fakulty.

(2) V případě potřeby lze zřizovat vysoké školy, které se nedělí na fakulty, nebo zřizovat samostatné fakulty, mající postavení vysokých škol.

§ 38

(1) V čele vysoké školy je rektor, který ji řídí, zastupuje ji navenek a odpovídá za její činnost ministru školství a kultury. Rektor zejména:

a) schvaluje program a plány pedagogické a vědecké, popřípadě umělecké činnosti vysoké školy a řídí tuto činnost,

b) přiděluje fakultám materiální a finanční prostředky z rozpočtu vysoké školy v souladu s úkoly a plánovanými výkony fakult,

c) zabezpečuje dohled nad důsledným plněním zákonů a jiných právních předpisů a nad řádným hospodařením svěřenými prostředky,

d) rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí děkana.

(2) Rektora zastupují prorektori; za svou činnost odpovídají rektorovi.

§ 39

(1) Rektora jmenuje prezident republiky na dobu tří let.

(2) O návrhu na jmenování rektora, zpravidla z řad řádných profesorů, se usnáší vědecká rada vysoké školy tajným hlasováním. Návrh na jmenování rektora předkládá prezidentu republiky vláda.

(3) Na nově zřízené vysoké škole jmenuje rektora prezident republiky na dobu tří let na návrh vlády.

(4) Rektora odvolává prezident republiky nebo orgán jím zmocněný. Rektor může být odvolán na vlastní žádost, nebo jestliže hrubě porušil své povinnosti nebo je soustavně neplní, popřípadě bylo-li mu uloženo kárné opatření, dále na návrh vědecké rady vysoké školy, na němž se usnesla tajným hlasováním. Návrh na odvolání rektora předkládá prezidentu republiky vláda.

(5) Prorektory volí vědecká rada vysoké školy tajným hlasováním na dobu tří let z řádných nebo mimořádných profesorů anebo docentů, kteří jsou pracovníky příslušné vysoké školy. Volbu prorektorů potvrzuje ministr školství a kultury; nepotvrdí-li volbu, bude provedena volba nová. Na nově zřízené vysoké škole jmenuje prorektory na dobu tří let ministr školství a kultury.

(6) Prorektor může být odvolán z funkce na vlastní žádost, dále jestliže hrubě porušil své povinnosti nebo je soustavně neplní, nebo jestliže mu bylo uloženo kárné opatření. Prorektora odvolává tajným hlasováním vědecká rada vysoké školy; odvolání potvrzuje ministr školství a kultury.

(7) Týž učitel vysoké školy může být jmenován nebo volen do téže funkce nejvýše po dvě po sobě jdoucí volební období.

§ 40

(1) Na řízení vysoké školy se podílí vědecká rada vysoké školy, na vysokých školách uměleckého směru umělecká rada vysoké školy (dále jen „vědecká rada vysoké školy“). Vědecká rada vysoké školy projednává všechny zásadní otázky rozvoje a činnosti vysoké školy. Rektor je povinen postupovat vědecké radě vysoké školy tyto otázky k projednání. Vědecká rada vysoké školy může též předkládat rektorovi návrhy z vlastního podnětu. Vědecká rada vysoké školy se může členit na sekce. Vědeckou radu vysoké školy svolává rektor, který jí též předsedá.

(2) Usnesení vědecké rady vysoké školy nabývá platnosti schválením rektora. Nesouhlasí-li rektor s usnesením vědecké rady, vrátí jí věc s odůvodněním k novému projednání. Setrvá-li vědecká rada na svém původním stanovisku, rozhodne rektor, je však povinen o tom informovat ministra školství a kultury.

(3) Při jednání o předložení návrhu na jmenování řádného nebo mimořádného profesora k dalšímu řízení, o otázkách jmenování a voleb akademických funkcionářů a při jednání podle předpisů o udělování vědeckých hodností rozhoduje vědecká rada tajným hlasováním; její rozhodnutí nevyžaduje schválení rektora.

(4) Členy vědecké rady jsou rektor, prorektoři, děkani fakult a ředitelé výzkumných ústavů vysoké školy. Další členy vědecké rady vysoké školy jmenuje rektor z učitelů vysoké školy a z dalších odborníků na dobu tří let. Kvestor je členem vědecké rady s hlasovacím právem při řešení otázek správních a hospodářských; jinak má hlas poradní. Členy vědecké rady vysoké školy jsou též zástupci organizací pracovníků a studentů vysoké školy, které jmenuje rektor na návrh těchto organizací; tito členové však nejsou oprávněni hlasovat při jednání o návrzích na udělení vědeckopedagogických nebo uměleckopedagogických titulů a vědeckých hodností.

§ 41

(1) Stálým zástupcem rektora ve věcech správních a hospodářských je kvestor. Kvestor odpovídá rektorovi za řádné hospodaření vysoké školy a za důsledné provádění a zachovávání zákonů a jiných právních předpisů na úseku správní a hospodářské činnosti. Kvestora jmenuje a odvolává ministr školství a kultury na návrh rektora.

(2) Výkonným orgánem pro zajišťování úkolů vysoké školy je rektorát, jehož práci řídí kvestor.

§ 42

(1) V čele samostatné fakulty je děkan, kterého zastupují proděkaní. Pro působnost děkana platí obdobně ustanovení § 38 odst. 1 písm. a), § 44 odst. 1, § 48 odst. 3 a § 50. Na řízení samostatné fakulty se podílí její vědecká rada, o níž platí obdobně ustanovení § 46. Pro působnost tajemníka fakulty platí obdobně ustanovení § 41.

(2) Děkana a proděkany samostatné fakulty volí vědecká rada samostatné fakulty tajným hlasováním na dobu tří let. Děkanem a proděkanem samostatné fakulty může být volen řádný profesor, mimořádný profesor nebo docent, který je pracovníkem příslušné fakulty. Týž učitel může být volen do téže funkce nejvýše po dvě po sobě jdoucí volební období. Volbu děkana a proděkanů samostatné fakulty potvrzuje ministr školství a kultury; nepotvrdí-li volbu, bude provedena volba nová.

(3) Na nově zřízené samostatné fakultě jmenuje na dobu tří let děkana a proděkany ministr školství a kultury.

(4) Děkan nebo proděkan samostatné fakulty může být odvolán z funkce na vlastní žádost, dále

jestliže hrubě porušil své povinnosti nebo je soustavně neplní, nebo jestliže mu bylo uloženo kárné opatření. Děkana a proděkany odvolává vědecká rada samostatně fakulty tajným hlasováním; odvolání děkanů a proděkanů potvrzuje ministr školství a kultury.

§ 43

Fakulta je základní a komplexní organizací pro pedagogickou a vědeckou nebo uměleckou práci.

§ 44

(1) V čele fakulty je děkan, který ji řídí, zastupuje ji navenek a odpovídá za její činnost rektorovi vysoké školy. Děkan zejména:

- a) schvaluje učební plány jednotlivých oborů na fakultě,
- b) koordinuje a řídí pedagogickou a vědeckou nebo uměleckou, popřípadě jinou činnost kateder a ostatních pracovišť fakulty,
- c) přiděluje katedrám materiální a finanční prostředky z rozpočtu fakulty,
- d) zabezpečuje dohled nad důsledným plněním zákonů a jiných právních předpisů a nad řádným hospodařením svěřenými prostředky.

(2) Děkana zastupují proděkaní; za svou činnost odpovídají děkanovi.

§ 45

(1) Děkana a proděkany volí tajným hlasováním na dobu tří let vědecká rada fakulty.

(2) Děkanem a proděkanem může být volen řádný profesor, mimořádný profesor nebo docent, který je pracovníkem příslušné fakulty. Týž učitel může být volen do téže funkce nejvýše po dvě po sobě jdoucí volební období. Volbu děkana potvrzuje ministr školství a kultury, volbu proděkanů rektor; nepotvrdí-li ministr školství a kultury (rektor) volbu, bude provedena volba nová.

(3) Děkana a proděkany nově zřízené fakulty jmenuje na dobu tří let ministr školství a kultury.

(4) Děkan nebo proděkan může být odvolán z funkce na vlastní žádost, dále jestliže hrubě porušil své povinnosti nebo je soustavně neplní, nebo jestliže mu bylo uloženo kárné opatření. Děkana a proděkany odvolává vědecká rada fakulty tajným hlasováním; odvolání děkana potvrzuje ministr školství a kultury, odvolání proděkanů potvrzuje rektor.

§ 46

(1) Na řízení fakulty se podílí vědecká rada fakulty, na fakultách uměleckého směru umělecká rada fakulty (dále jen „vědecká rada fakulty“). Vědecká rada fakulty projednává všechny zásadní otázky rozvoje a činnosti fakulty. Děkan je poví-

nen postupovat vědecké radě fakulty tyto otázky k projednání. Vědecká rada fakulty může též předkládat děkanovi návrh z vlastního podnětu. Vědecká rada fakulty se může členit na sekce. Vědeckou radu fakulty svolává děkan, který jí též předsedá.

(2) Usnesení vědecké rady fakulty potvrzuje děkan. Nesouhlasí-li děkan s usnesením vědecké rady, vrátí jí věc s odůvodněním k novému projednání. Setrvá-li vědecká rada na svém původním stanovisku, rozhodne děkan, je však povinen o tom informovat rektora.

(3) Při jednání o předložení návrhu na jmenování řádného profesora, mimořádného profesora nebo docenta k dalšímu řízení, o otázkách voleb akademických funkcionářů a při jednání, podle předpisů o udělování vědeckých hodností rozhoduje vědecká rada tajným hlasováním; její rozhodnutí nevyžaduje schválení děkana.

(4) Členy vědecké rady fakulty jsou děkan, proděkaní, vedoucí kateder a vedoucí vědeckých pracovišť fakulty. Další členy vědecké rady fakulty jmenuje děkan z učitelů fakulty a z dalších odborníků na dobu tří let. Tajemník je členem vědecké rady s hlasovacím právem při řešení otázek správních a hospodářských; jinak má hlas poradní. Členy vědecké rady fakulty jsou též zástupci organizací pracovníků a studentů fakulty, které jmenuje děkan na návrh těchto organizací; tyto členové však nejsou oprávněni hlasovat při jednání o návrzích na udělení vědeckopedagogických nebo uměleckopedagogických titulů a vědeckých hodností.

§ 47

(1) Stálým zástupcem děkana ve věcech správních a hospodářských je tajemník fakulty. Tajemník fakulty odpovídá děkanovi za řádné hospodaření fakulty a za důsledné provádění a zachovávání zákonů a jiných právních předpisů na úseku správní a hospodářské činnosti. Tajemníka fakulty jmenuje a odvolává na návrh děkana rektor.

(2) Výkonným orgánem pro zajišťování úkolů fakulty je děkanát, jehož práci řídí tajemník fakulty.

§ 48

(1) Základním pracovištěm pro pedagogickou a vědeckou, popřípadě uměleckou práci je katedra. Katedra se zřizuje pro určitý předmět nebo pro několik příbuzných předmětů.

(2) Katedra se zřizuje zpravidla na fakultě, může být však zřízena i na vysoké škole, zejména pro předměty společné několika fakultám, popřípadě vysokým školám.

(3) Katedry zřizuje, zrušuje, rozděluje a slučuje rektor na návrh děkana, popřípadě v dohodě s rektorem jiné vysoké školy. Vojenské katedry vyso-

kých škol zřizuje, zrušuje, rozděluje a slučuje ministerstvo školství a kultury.

(4) Práci katedry řídí její vedoucí, kterého pověřuje funkcí a odvolává z ní rektor na návrh děkana.

§ 49

(1) Na vysokých školách mohou být zřizovány výzkumné ústavy a jiná vědecká pracoviště.

(2) Výzkumné ústavy zřizuje a zrušuje ministr školství a kultury podle zvláštních předpisů; ostatní vědecká pracoviště zřizují a zrušují rektori.

§ 50

(1) Pro potřeby vysokých škol mohou být zřizována účelová zařízení sloužící zejména pedagogické, vědecké, umělecké, hospodářské a technické činnosti vysokých škol nebo péči o studenty a pracovníky vysokých škol.

(2) Účelová zařízení sloužící jedné vysoké škole, popřípadě fakultě zřizuje rektor; zařízení sloužící více vysokým školám zřizuje ministerstvo školství a kultury.

§ 51

Vysoké školy mohou vydávat učební texty a zřizovat k tomu vlastní zařízení; zřizuje je rektor, a jde-li o zařízení sloužící více vysokým školám, ministerstvo školství a kultury. Vysoké školy mohou v rozsahu stanoveném ministrem školství a kultury vydávat vědecké publikace pracovníků vysokých škol.

§ 52

Odborná praxe studentů vysokých škol se koná v zařízeních ministerstva školství a kultury nebo v organizacích a zařízeních v oboru jiných ústředních orgánů nebo národních výborů. Lze ji vykonat též v odpovídajících zařízeních v zahraničí.

§ 53

(1) Podrobnosti o řízení, organizaci a činnosti jednotlivých vysokých škol a fakult a o působnosti a způsobu jednání vědeckých rad a jejich sekcí upravují statuty vysokých škol a statuty fakult. Statuty vysokých škol vydávají po schválení ministrem školství a kultury rektori. Statuty fakult vydávají po schválení rektorem děkani.

(2) Ministerstvo školství a kultury stanoví, jakým způsobem se vysoké školy podílejí na správě státních knihoven, které převážně slouží potřebám učitelů a studentů.

(3) Podmínky odborné praxe (§ 52) v organizacích nebo zařízeních v oboru jiných ústředních orgánů nebo národních výborů a vztahy mezi vysokými školami, popřípadě fakultami a těmito

organizacemi nebo zařízeními stanoví ministerstvo školství a kultury v dohodě s příslušnými ústředními orgány nebo národními výbory.

§ 54

Vysoká škola politická ústředního výboru Komunistické strany Československa je vysokou školou universitního směru, o níž platí zvláštní předpisy.

§ 55

(1) Vojenské vysoké školy jsou vysokými školami podle tohoto zákona. Vztahují se na ně ustanovení tohoto zákona s výjimkou § 32, 33, 35, 60 a 61. Ustanovení § 5, 10, 11, 12, 18, 19, 23, 28, 29, 31, 36, 38 až 42, 44 až 53 a 62 se na vojenské vysoké školy vztahují obdobně.

(2) Působnost příslušející podle tohoto zákona ministru, popřípadě ministerstvu školství a kultury vykonává na úseku vojenských vysokých škol ministr, popřípadě ministerstvo národní obrany, a to ve věcech všeobecně pedagogických v dohodě s ministrem, popřípadě ministerstvem školství a kultury.

(3) Pokud vojenské vysoké školy konají výuku v oborech a předmětech, které jsou obdobné oborům a předmětům na vysokých školách civilních, řídí se přiměřeně předpisy platnými pro vysoké školy civilní; v těchto oborech a předmětech se na vojenské vysoké školy vztahuje působnost Státního výboru pro vysoké školy; jinak tuto působnost vykonává orgán zřízený ministrem národní obrany.

(4) Opatření podle § 32 tohoto zákona, jmenování vedoucích funkcionářů a úprava titulů absolventů vojenských vysokých škol (§ 13, 14 a 57) přísluší prezidentu republiky na návrh ministra národní obrany.

(5) Podrobnosti k provedení ustanovení odst. 1 až 4 stanoví ministr národní obrany.

Oddíl VI

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 56

Vysoké školy a fakulty zřízené podle dřívějších předpisů jsou vysokými školami a fakultami podle tohoto zákona; tyto vysoké školy a fakulty jsou uvedeny v příloze tohoto zákona.

§ 57

(1) Akademické tituly a stavovská označení absolventů vysokých škol nabyté podle dřívějších předpisů zůstávají nedotčeny.

(2) Absolventům vysokých škol směrů a oborů uvedených v § 14 odst. 1, kteří ukončili studium před účinností tohoto zákona, pokud již v těchto oborech nedosáhli akademického titulu nebo stavovského označení podle dřívějších předpisů, se přiznávají tituly podle ustanovení § 14 odst. 1.

(3) Absolventům vysokých škol uvedených v § 14 odst. 2, kteří ukončili studium před účinností tohoto zákona, pokud již v těchto oborech nedosáhli akademického titulu podle dřívějších předpisů, přiznávají vysoké školy tituly uvedené v § 14 odst. 2 za podmínek tam stanovených, přičemž vycházejí z výsledků absolventova studia a z jeho znalostí získaných v praxi.

(4) Absolventům vysokých škol uvedeným v § 14 odst. 2, kteří nedosáhli akademického titulu podle dřívějších předpisů, získali však před účinností tohoto zákona vědeckou hodnost v některém z oborů vysokých škol universitního směru, nikoliv však z oborů lékařských, se přiznávají tituly podle ustanovení § 14 odst. 2 bez rigorosní zkoušky.

(5) Absolventi, kteří získají tituly podle odstavců 2 až 4, pozbývají označení absolventů, které jim bylo uděleno na základě vládního nařízení č. 60/1953 Sb., o vědeckých hodnostech a o označení absolventů vysokých škol, nebo na základě zákona č. 46/1956 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o vysokých školách; označení absolventů, kteří tituly absolventů podle odstavců 2 až 4 nezískají, zůstávají nedotčena.

(6) Podrobnosti k provedení odstavců 1 až 5 stanoví ministerstvo školství a kultury.

§ 58

(1) Profesori jmenovaní před účinností tohoto zákona se stávají od jeho účinnosti řádnými profesory; řádnými profesory se stávají od účinnosti tohoto zákona i mimořádní profesori jmenovaní před účinností zákona č. 58/1950 Sb., kteří působili na vysoké škole v den, kdy nabyl účinnosti zákon č. 46/1956 Sb., a působí na vysoké škole v den účinnosti tohoto zákona.

(2) Zástupci profesorů ustanovení na vysoké škole před účinností tohoto zákona se stávají od jeho účinnosti mimořádnými profesory.

(3) Zástupci docentů, pokud nesplní do lhůty, která jim byla stanovena, podmínky pro jmenování docenty, budou převedeni do kategorie odborných asistentů. Prodloužení lhůty může výjimečně povolit rektor, nejvýše však na dobu jednoho roku od účinnosti tohoto zákona. Až do uplynutí stanovené lhůty zůstávají v kategorii zástupců docentů.

§ 59

(1) O návrzích na jmenování profesorů podaných ministerstvu školství a kultury před účinností

tohoto zákona, nebylo-li o nich rozhodnuto do této doby, bude rozhodováno jako o návrzích na jmenování řádných, popřípadě mimořádných profesorů.

(2) O návrzích na ustanovení zástupců profesorů podaných ministerstvu školství a kultury před účinností tohoto zákona, nebylo-li o nich rozhodnuto do této doby, bude rozhodováno jako o návrzích na jmenování mimořádných profesorů.

(3) Návrhy na ustanovení zástupců docentů podané ministerstvu školství a kultury před účinností tohoto zákona, nebylo-li o nich rozhodnuto do této doby, budou vráceny vysoké škole (fakultě), která je podala, bez projednání.

§ 60

Rektoři a prorektoři vysokých škol, jakož i děkani a proděkani fakult budou poprvé podle tohoto zákona jmenováni, popřípadě voleni na období školních let 1966/1967 až 1968/1969, a to do 30. června 1966.

§ 61

Do jmenování, popřípadě potvrzení nových akademických funkcionářů zůstávají ve funkcích dosavadní akademičtí funkcionáři.

§ 62

Rozhodnutí ministerstva školství a kultury nebo orgánu jím zmocněného o vzniku, změně nebo zániku práva užívat místností k ubytování, společných prostorů a zařízení v kolejích a o náhradě za toto užívání, jsou vykonatelná správní exekucí nebo soudním výkonem rozhodnutí. Ustanovení části třetí, hlavy první a druhé občanského zákoníku a ustanovení zákona č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty, se na bydlení v kolejích nevztahují.

§ 63

(1) Zrušují se:

1. zákon č. 58/1950 Sb., o vysokých školách, s výjimkou § 33 a 34, ve znění zákona č. 46/1956 Sb.,
2. nařízení ministra školství a kultury č. 28/1957 Sb., o organizaci a působnosti vysokých škol a jejich složek,
3. vládní nařízení č. 7/1958 Sb., jímž se stanoví, která ustanovení zákona o vysokých školách se vztahují na vojenské vysoké školy,
4. vyhláška ministra školství a kultury č. 94/1961 Sb., o označování absolventů vysokých

škol, ve znění vyhlášky č. 112/1962 Sb. a vyhlášky č. 21/1964 Sb.,

5. vyhláška ministerstva školství a kultury č. 113/1962 Sb., o označování cizinců, kteří absolvovali československé vysoké školy nebo získali československé vědecké hodnosti.

(²) Tento zákon se na bohoslovecké fakulty nevztahuje; platí o nich dosavadní předpisy.

§ 64

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. května 1966.

Novotný v. r.

Laštovička v. r.

Lenárt v. r.

Příloha k zákonu č. 19/1966 Sb.

Seznam vysokých škol a fakult

I. Vysoké školy universitního směru

Universita Karlova

v Praze

Fakulta všeobecného lékařství

Lékařská fakulta hygienická

Fakulta dětského lékařství

Lékařská fakulta v Hradci Králové

Lékařská fakulta v Plzni

Fakulta právnická

Fakulta filosofická

Fakulta matematicko-fyzikální

Fakulta přírodovědecká

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Fakulta osvěty a novinářství

Fakulta pedagogická

Universita Komenského

v Bratislavě

Fakulta lékařská

Fakulta farmaceutická

Fakulta právnická

Fakulta filosofická

Fakulta přírodovědecká

Fakulta tělesné výchovy a sportu

Fakulta pedagogická v Trnavě

Universita Jana Evangelisty Purkyně

v Brně

Fakulta lékařská

Fakulta filosofická

Fakulta přírodovědecká

Fakulta pedagogická

Universita Palackého

v Olomouci

Fakulta lékařská

Fakulta filosofická

Fakulta přírodovědecká

Fakulta pedagogická

Universita Pavla Jozefa Šafárika

v Košicích

Fakulta lékařská v Košicích

Fakulta filosofická v Prešově

Fakulta přírodovědecká v Košicích

Fakulta pedagogická v Prešově

Samostatné pedagogické fakulty

Pedagogická fakulta v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta v Plzni

Pedagogická fakulta v Ústí nad Labem

Pedagogická fakulta v Hradci Králové

Pedagogická fakulta v Ostravě

Pedagogická fakulta v Nitře

Pedagogická fakulta v Banské Bystrici

Pedagogické instituty — zák. opatření č. 166/1964 Sb. (zrušují se ke dni 31. srpna 1966)

Pedagogický institut v Liberci

Pedagogický institut v Jihlavě

Pedagogický institut v Gottwaldově

Universita 17. listopadu v Praze

Fakulta jazykové a odborné přípravy

Fakulta společenskovední

Vysoká škola politická ústředního výboru Komunistické strany Československa v Praze

II. Vysoké školy technického směru

České vysoké učení technické

v Praze

Fakulta stavební

Fakulta strojní

Fakulta elektrotechnická

Fakulta technické a jaderné fyziky

Slovenská vysoká škola technická

v Bratislavě

Fakulta stavební

Fakulta strojní

Fakulta elektrotechnická
Fakulta chemickotechnologická

Vysoká škola dopravní

v Žilině

Fakulta provozu a ekonomiky dopravy
Fakulta strojní a elektrotechnická
Fakulta vojenská

Vysoká škola chemickotechnologická

v Praze

Fakulta anorganické technologie
Fakulta organické technologie
Fakulta technologie paliv a vody
Fakulta potravinářské technologie
Fakulta automatizace a ekonomiky chemické výroby

Vysoká škola chemickotechnologická

v Pardubicích

Vysoká škola strojní a elektrotechnická

v Plzni

Fakulta strojní
Fakulta elektrotechnická

Vysoká škola strojní a textilní

v Liberci

Fakulta strojní
Fakulta textilní

Vysoké učení technické

v Brně

Fakulta stavební
Fakulta strojní
Fakulta elektrotechnická

Vysoká škola báňská

v Ostravě

Fakulta hornicko-geologická
Fakulta hutnická
Fakulta báňského strojnictví

Vysoká škola technická

v Košicích

Fakulta hornická
Fakulta hutnická
Fakulta strojní

III. Vysoké školy ekonomického směru**Vysoká škola ekonomická**

v Praze

Fakulta politické ekonomie
Fakulta výrobně ekonomická
Fakulta obchodní
Institut národohospodářského plánování

Vysoká škola ekonomická

v Bratislavě

Fakulta politické ekonomie
Fakulta odvětvových ekonomik
Institut národohospodářského plánování

IV. Vysoké školy zemědělského směru**Vysoká škola zemědělská**

v Praze

Fakulta provozně ekonomická
Fakulta agronomická
Fakulta mechanizační
Fakulta provozně ekonomická
v Českých Budějovicích

Vysoká škola zemědělská

v Brně

Fakulta provozně ekonomická
Fakulta agronomická
Fakulta veterinární
Fakulta lesnická

Vysoká škola zemědělská

v Nitře

Fakulta provozně ekonomická
Fakulta agronomická
Fakulta veterinární v Košicích

Vysoká škola lesnická a dřevařská

ve Zvolenu

Fakulta lesnická
Fakulta dřevařská

V. Vysoké školy uměleckého směru**Akademie múzických umění**

v Praze

Fakulta hudební
Fakulta divadelní
Fakulta filmová a televizní

Akademie výtvarných umění

v Praze

Vysoká škola uměleckoprůmyslová

v Praze

Janáčkova akademie múzických umění

v Brně

Vysoká škola múzických umění

v Bratislavě

Fakulta hudební

Fakulta divadelní

Vysoká škola výtvarných umění

v Bratislavě

Vysoké školy vojenské

20

ZÁKON

ze dne 17. března 1966

o péči o zdraví lidu

Zdraví je jedním ze základních předpokladů šťastného a tvůrčího života jednotlivce i celé společnosti; je zároveň významným činitelem v rozvoji výrobních sil. Právo na péči o zdraví patří k základním občanským právům zaručeným ústavou Československé socialistické republiky. Socialistické společenské zřízení, v němž je zájem společnosti na zdraví lidu v souladu se zájmem jednotlivců, vytváří podle současných poznatků vědy a techniky všechny podmínky pro úspěšné rozvíjení péče o zdraví. Úsilí o dosažení co nejlepšího zdraví lidu patří proto k hlavním úkolům socialistické společnosti, všech organizací i každého jednotlivce.

Aby toto úsilí bylo účinně soustředěno k plnění uvedeného úkolu, usneslo se Národní shromáždění Československé socialistické republiky na tomto zákoně:

Hlavní zásady péče o zdraví lidu

Článek I

Socialistická společnost a všechny její složky zajišťují plánovitě péči o zdraví lidu jako nedílnou součást hospodářské a kulturní výstavby ekonomickými, sociálními, kulturními a zdravotnickými opatřeními.

Článek II

Péči společnosti o zdraví lidu musí odpovídat snaha každého jednotlivce žít zdravě a vyvarovat se vlivů škodlivě působících na jeho zdraví. Zároveň má každý občan napomáhat dobrému vývoji zdraví svých spoluobčanů, a proto aktivně přispívat k vytváření zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce a podílet se na řízení a kontrole péče o zdraví lidu.

Článek III

K hlavním předpokladům péče o zdraví lidu patří stálý rozvoj vědy a techniky a pohotově uplatňování výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Věda proto musí v předstihu zajišťovat dostatek potřebných poznatků a uplatňovat je na všech

úsecích národního hospodářství, jejichž činnost má vliv na zdraví lidu.

Článek IV

Socialistická péče o zdraví lidu se zaměřuje především preventivně k ochraně a k soustavnému upevňování a rozvíjení tělesného i duševního zdraví lidu; zvláštní pozornost je přitom věnována péči o novou generaci a ochraně zdraví pracujících.

Článek V

Péči o zdraví lidu poskytuje stát všem občanům bezplatně. Plynulost, soustavnost, dostupnost a obsahová jednotu této péče je zajišťována účelným organizačním uspořádáním zdravotnických služeb, poskytovaných bezplatně ve stanoveném rozsahu.

Článek VI.

K provedení těchto zásad péče o zdraví lidu upravuje zákon vytváření a ochranu zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce a zabezpečování zdravotnických služeb.

PRVNÍ ČÁST

VYTVÁŘENÍ A OCHRANA ZDRAVÝCH PODMÍNEK
A ZDRAVÉHO ZPŮSOBU ŽIVOTA A PRÁCE

§ 1

(1) Všechny podniky, družstva a jiné organizace (dále jen „organizace“) jsou povinny činit v rozsahu své působnosti všechna potřebná opatření k vytváření a ochraně zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce (dále jen „zdravé životní podmínky“) a odpovídají za plnění těchto povinností.

(2) Nadřízené orgány jsou povinny soustavně vést podřízené organizace k tomu, aby své úkoly

v péči o zdravé životní podmínky plnily nedílně s úkoly hospodářské a kulturní výstavby, kontrolovat, jak se v odvětvích jimi spravovaných dodržují povinnosti v ochraně a rozvoji zdraví lidu, a vyvozovat z neplnění těchto povinností hospodářské důsledky.

(3) Za plnění povinností orgánů a organizací v péči o zdravé životní podmínky odpovídají osobně v rozsahu své funkce a náplně své činnosti vedoucí pracovníci a funkcionáři na všech stupních řízení, jakož i všechny další osoby pověřené řízením, organizací a kontrolou práce.

(4) Vedoucí pracovníci a funkcionáři jsou povinni soustavně vytvářet předpoklady pro iniciativu občanů v péči o zdravé životní podmínky a opírat se o aktivní účast veřejnosti.

§ 2

(1) Zdravé životní podmínky se vytvářejí a chrání zejména péčí

- o zdravý stav ovzduší, vody, půdy a ostatních složek životního prostředí, zejména sídlišť, rekreačních a lázeňských oblastí, obytných a jiných budov, veřejně přístupných míst a okolí závodů, jakož i zařízení osobní dopravy, tělovýchovných zařízení a zařízení poskytujících služby obyvatelstvu,
- o zdravou výživu obyvatelstva a o uspokojování obyvatelstva zdravotně nezávaďnými předměty běžného užívání,
- o zdravý vývoj dětí a dorostu, především pokud jde o výchovné prostředí a způsob výchovy,
- o příznivé působení pracovního prostředí a práce na zdraví pracujících.

(2) Při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek se jako důležitý činitel uplatňuje výchova občanů ke zdravotnímu uvědomění a k získávání správných hygienických návyků.

§ 3

Úkoly v péči o zdravé životní podmínky se musí zabezpečovat zejména při

- sestavování a kontrole plánů rozvoje národního hospodářství včetně technického rozvoje,
- územním plánování, při projektování staveb a zařízení, při jejich výstavbě, rekonstrukci a uvádění do provozu (užívání) a při jejich údržbě a opravách,
- stanovení vývojových, výzkumných a tematických úkolů a při navrhování a zavádění

nových strojů a jiných pracovních prostředků i technologických a pracovních postupů,

- zavádění, organizování a rozšiřování výroby, obchodu a služeb a při dovozu,
- řízení a organizaci práce a při její kontrole,
- zavádění všech forem individuální i kolektivní hmotné zainteresovanosti, při jejich používání a při tvorbě technicko-hospodářských norem a mzdových předpisů,
- výchově a výuce, zejména při sestavování a kontrole plánů výchovy a výuky dětí a dorostu,
- zaměstnávání pracovníků, a to se zřetelem na jejich tělesnou, duševní a odbornou způsobilost,
- rozborech a hodnocení hospodářských výsledků práce.

§ 4

(1) Orgány, které jsou oprávněny schvalovat opatření, k nimž je třeba závazného posudku orgánů hygienické služby, nesmějí k těmto opatřením dát svůj souhlas bez takového kladného posudku.

(2) Závazný posudek orgánů hygienické služby je nutno si vyžádat k těmto opatřením:

- k návrhům územních plánů rajónů a sídlišť,
- k návrhům typových podkladů a vzorových projektů staveb,
- k zavedení výroby nových stavebních prvků a materiálů, pro které nejsou vydány technické normy,
- k odevzdání staveb do provozu nebo užívání,
- k vymezení pásem hygienické ochrany,
- k využití vodních zdrojů k zásobování pitnou a užitkovou vodou a k využití rybníků k rekreačním účelům.

(3) Závazný posudek orgánů hygienické služby je nutno si v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcími předpisy vyžádat i k dalším opatřením, jimiž by mohly být způsobeny zdravotní závady, které by se později nedaly odstranit vůbec nebo by se daly odstranit jen s neúměrnými náklady, zejména

- k dokumentaci staveb,
- k návrhům technických norem,
- k uvedení závodů do provozu,
- k zahájení výroby a k dovozu požívatín a předmětů běžného užívání,
- k umístění pionýrských táborů a škol v přírodě a k jejich uvedení do provozu,
- k návrhům typů ochranných pracovních prostředků,

- g) k návrhům typů a k dovozu strojů a jiných zařízení,
- h) k návrhům na zavedení nových technologických a pracovních postupů.

(4) Jiná opatření, pokud by jimi mohly být nepříznivě ovlivněny životní podmínky, je nutno s orgány hygienické služby projednat v rozsahu stanoveném prováděcími předpisy.

§ 5

(1) Při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek je nutno provádět též všechna opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí včetně mimořádných opatření při epidemii.

(2) Mimořádná opatření při epidemii i při nebezpečí jejího vzniku jsou:

- a) zákaz nebo omezení výroby, úpravy, úschovy, dopravy, dovozu, vývozu, prodeje a jiného nakládání s věcmi a zvířaty, kterými může být šířena přenosná nemoc, popřípadě příkaz k jejich zničení,
- b) zákaz nebo omezení styku některých skupin obyvatel s ostatním obyvatelstvem, zejména omezení cestování obyvatel některých oblastí a omezení dopravy mezi některými oblastmi,
- c) zákaz nebo omezení slavností, divadelních a filmových představení, sportovních a jiných shromáždění a trhů,
- d) uzavření dětských výchovných zařízení všeho druhu, jakož i ubytovacích podniků a zařízení společného stravování nebo omezení jejich provozu,
- e) zákaz používání studní, pramenů, vodních nádrží, rybníků, potoků a řek, koupališť, očištěných lázní a prádelén,
- f) příkaz k hromadnému hubení škodlivých živočichů v rámci ohniskové dezinfekce,
- g) příkaz k varovnému označení objektů, v nichž došlo k onemocnění přenosnou nemocí.

§ 6

(1) Organizace jsou povinny v zájmu zabezpečení zdravých životních podmínek zejména

- a) organizovat a kontrolovat při své činnosti dodržování hygienických zásad a opatření proti výskytu přenosných a jiných nemocí,
- b) soustavně pečovat o podmínky osobní hygieny a zdravého rozvoje duševních schopností občanů,
- c) spolupracovat se zdravotnickými orgány a pracovníky, zvláště umožnit pracovníkům,

kterí jsou pověřeni prováděním hygienického dozoru, výkon tohoto dozoru a odstraňovat ve stanovených lhůtách závady zjištěné při provádění hygienického dozoru,

- d) spolupůsobit na zajištění řádného výkonu zdravotnických služeb, zejména při dispenzární péči, při vstupních, periodických a jiných preventivních prohlídkách a vyšetřeních a při očkování,
- e) postupovat při zařazování do práce nebo k jiné činnosti, popřípadě při převedení na určitou práci nebo na jinou činnost podle posudků příslušných lékařů a komisí.

(2) Zvláštní povinnosti, které mají organizace a orgány při zabezpečování první pomoci a při budování a údržbě zdravotnických zařízení, jsou vymezeny v dalších ustanoveních tohoto zákona.

§ 7

(1) Jestliže porušením předpisů o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek vznikly nebo by mohly být způsobeny vážné zdravotní závady, nařídí národní výbory až do zjednání nápravy zastavení stavby nebo výroby anebo zakáží užívání nebo provoz závodu, zařízení nebo jiného objektu. Bližší vymezení této působnosti stanoví předpisy vydané k provedení tohoto zákona.

(2) Porušují-li organizace předpisy o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, uloží jim národní výbor pokutu podle zvláštních předpisů.

DRUHÁ ČÁST

ÚČAST OBČANŮ A POSLÁNÍ SPOLEČENSKÝCH ORGANIZACÍ V PÉČI O ZDRAVÍ LIDU

HLAVA PRVNÍ

Účast občanů

§ 8

Občané se aktivně podílejí na zabezpečování péče o zdraví lidu zejména tím, že

- a) uplatňují při své činnosti hygienické zásady a spolupracují na opatřeních k ozdravení životních podmínek,
- b) dávají podněty ke zlepšení péče o zdraví lidu, upozorňují na hygienické závady a projednávají opatření k rozvoji zdraví lidu zvláště při přípravě, rozpisu a kontrole plnění plánu,
- c) účastní se na řízení a kontrole péče o zdraví lidu,
- d) účastní se na zdravotnických akcích; své vysoké občanské uvědomění projevují též dárčovstvím krve.

§ 9

(1) Občané mají právo na poskytování zdravotnických služeb podle ustanovení tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.

(2) V zájmu svého zdraví a zdraví spoluobčanů je každý povinen

- a) podrobit se v případech stanovených obecně závaznými předpisy zdravotnickým prohlídkám, vyšetřením a diagnostickým zkouškám, očkování, léčení přenosných nemocí nebo jiných nemocí společensky zvláště závažných, izolaci, karanténním opatřením, zákazů výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, asanačním, dezinfekčním a jiným opatřením na ochranu před nákazou,
- b) předložit ve stanovených případech lékařské potvrzení o bezinfekčnosti a sdělit okolnosti důležité v zájmu epidemiologického vyšetřování; osoba nemocná přenosnou nemocí je povinna označit lékaři na jeho výzvu zdroj nákazy a osoby, které mohla sama nakazit,
- c) oznámit určité nemoci nebo jiné skutečnosti významné z hlediska zajištění léčebně preventivní péče,
- d) poskytnout nebo zprostředkovat nezbytnou pomoc osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky závažné poruchy zdraví,
- e) účastnit se zdravotnického školení a výcviku uloženého z důvodu obecného zájmu.

HLAVA DRUHÁ

Poslání společenských organizací

§ 10

(1) Revoluční odborové hnutí, Československý červený kříž, Československý svaz mládeže, Československý svaz tělesné výchovy a Svaz pro spolupráci s armádou vedou organizátorskou a výchovnou činností své členy ke zvyšování zdravotního uvědomění, ke zdravému způsobu života a k aktivní účasti na opatřeních v péči o zdraví lidu. Ostatní společenské organizace se podílejí na zdravotní výchově a na úkolech týkajících se zdraví lidu.

(2) Revoluční odborové hnutí se podílí též na řízení a kontrole péče o zdraví lidu.

(3) Československý červený kříž vychovává občany k účasti na plnění zdravotnických úkolů a jeho složky úzce spolupracují se zdravotnickými zařízeními.

(4) Úkoly týkající se zdraví lidu plní společenské organizace podle zásad dohodnutých s ministerstvem zdravotnictví.

TŘETÍ ČÁST

ZDRAVOTNICTVÍ

HLAVA PRVNÍ

Zdravotnické služby

Oddíl 1

Poskytování zdravotnických služeb

§ 11

(1) Stát poskytuje zdravotnické služby svými zařízeními v souladu se současnými poznatky lékařské vědy.

(2) Zdravotnické služby jsou poskytovány všem občanům Československé socialistické republiky bezplatně v rozsahu, za podmínek a ve zdravotnických zařízeních stanovených v tomto zákoně a v předpisech vydaných k jeho provedení.

(3) Ministerstvo zdravotnictví může stanovit, že výjimečně lze za poskytování některých zdravotnických služeb, které nejsou nezbytné, požadovat úhradu.

§ 12

(1) Zdravotnické služby poskytují zdravotnická zařízení, uspořádaná v jednotnou soustavu, na základě kolektivní spolupráce a účelné dělby práce při zachování jednoty odborné péče o zdraví člověka a osobní odpovědnosti za poskytovanou péči. V těchto zařízeních mohou vyšetřovací a léčebné výkony provádět jen oprávnění zdravotničtí pracovníci.

(2) Základem odborné péče jsou služby poskytované ve zdravotnických obvodech. Zdravotnické obvody jsou územní a na závodech závodní; v nich obvodní lékaři s kolektivem spolupracovníků poskytují obyvatelstvu (pracovníkům závodu) péči ve zdraví i v nemoci, sledují a ovlivňují jeho životní podmínky a dbají o zvyšování jeho zdravotního uvědomění.

Oddíl 2

Zdravotní výchova obyvatelstva

§ 13

Zdravotnická zařízení a jejich zdravotničtí pracovníci mají rozhodující úlohu při zdravotní výchově obyvatelstva, která se provádí v těsném sepětí s ostatní výchovnou činností.

§ 14

Úkoly ve zdravotní výchově obyvatelstva plní všechna zdravotnická zařízení a jejich zdravot-

ničití pracovníci v těsné spolupráci s rodinou, školou, hospodářskými a společenskými organizacemi jako nedílnou součást své každodenní činnosti.

Oddíl 3

Činnost na úseku hygieny a boje proti přenosným nemocem

§ 15

(1) Zdravotnická zařízení odborně vedou orgány a organizace i jednotlivé občany při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, pomáhají jim při plnění jejich úkolů a kontrolují jejich soustavné a jednotné provádění.

(2) Zdravotnická zařízení provádějí také zvláštní ochranná opatření proti přenosným nemocem.

§ 16

(1) Úkoly zdravotnických zařízení uvedené v § 15 plní jejich zdravotníci pracovníci jako nedílnou součást své každodenní činnosti v rozsahu odpovídajícím jejich pracovní náplni.

(2) Obvodní lékaři s kolektivy svých spolupracovníků jsou též odbornými poradci a spolupracovníky místních národních výborů a závodů. Podle předpisů vydaných k provedení tohoto zákona mohou obvodní lékaři, popřípadě i další lékaři poskytující služby ve zdravotnických obvodech uložit opatření nutná k odstranění závary bezprostředně ohrožující lidské zdraví.

(3) Zvláštní odborné úkoly v otázkách vytváření a ochrany zdravých životních podmínek a v boji proti přenosným nemocem plní zařízení a orgány hygienické služby (§ 34, 71 a 75).

Oddíl 4

Léčebně preventivní péče

Obsah léčebně preventivní péče

§ 17

(1) Léčebně preventivní péče spočívá v péči o ochranu, navrácení a upevnění zdraví jednotlivců i kolektivů; je poskytována obyvatelstvu ve zdraví i v nemoci, v mateřství a při jiných stavech vyžadujících lékařskou pomoc.

(2) Léčebně preventivní péče zahrnuje veškerou ambulantní i ústavní péči včetně lázeňské péče, poskytování léků, léčebných a ortopedických pomůcek a jiných zdravotnických potřeb a dopravu nemocných.

§ 18

(1) Ambulantní péči, jejíž důležitou součástí je i návštěvní služba, obstarávají především polikliniky spolu s obvodními zdravotnickými středisky.

(2) Vyžaduje-li stav nemocného péči, kterou nelze poskytnout ambulantně, poskytne se mu péče ústavní, a to zpravidla v nemocnici, popřípadě v odborném léčebném ústavu.

§ 19

Lázeňská péče

(1) Lázeňská péče se poskytuje výběrově osobám, jejichž zdravotní stav ji vyžaduje; při výběru se přihlíží též k hlediskům společenské odůvodněnosti. Seznam nemocí, při nichž může být poskytnuta lázeňská péče, a délku léčebné doby stanoví ministerstvo zdravotnictví po projednání s Ústřední radou odborů. Další podmínky a způsob poskytování lázeňské péče pracovníkům a jejich rodinným příslušníkům určí ministerstvo zdravotnictví v dohodě s Ústřední radou odborů.

(2) Lázeňskou péči povolují orgány Revolučního odborového hnutí, orgány sociálního zabezpečení, popřípadě jiné orgány a organizace k tomu oprávněné, a to na základě lékařských návrhů a za součinnosti zdravotnických zařízení a orgánů. Lázeňskou péči o děti do 15 let a o osoby stížené nemocemi, jejichž seznam vydává ministerstvo zdravotnictví, povolují zdravotnické orgány a zařízení.

§ 20

Poskytování léků a zdravotnických potřeb

(1) Pokud nebyly nemocnému poskytnuty potřebné léky, léčebné a ortopedické pomůcky nebo jiné zdravotnické potřeby přímo při výkonu léčebně preventivní péče, vydá mu je na lékařský předpis lékárna nebo jiné zařízení k tomu určené.

(2) Předepisovat a vydávat se smějí jen takové léky, které jsou zařazeny do lékopisu anebo jejichž používání povolilo ministerstvo zdravotnictví.

(3) Lékopis obsahující ustanovení o druzích a vlastnostech léčiv a některých zdravotnických potřeb a o způsobu jejich přípravy, uskladnění, zkoušení a výdeje vydává ministerstvo zdravotnictví, které zároveň stanoví, která léčiva a zdravotnické potřeby a v jakém množství musí být v lékárnách a jiných zdravotnických zařízeních trvale v zásobě.

§ 21

Posudková činnost

(1) Nedílnou součástí léčebně preventivní péče je lékařská posudková činnost, jejímž předním úkolem je posuzování způsobilosti k práci. Tuto činnost vykonávají zpravidla ošetřující lékaři a odborné komise, a to podle směrnic vydaných ministerstvem zdravotnictví v úzké součinnosti s Ústřední radou odborů a Státním úřadem sociálního zabezpečení.

(2) Pro jiné účely, než jsou uvedeny v odstavci 1, se vykonává posudková činnost a vydávají osvědčení v rozsahu, který stanoví ministerstvo zdravotnictví.

(3) Posuzování způsobilosti k práci pro účely sociálního zabezpečení je upraveno zvláštními předpisy.

§ 22

Aktivní péče o zdraví obyvatelstva

(1) Zdravotnická zařízení pečují aktivně o zdraví obyvatelstva zejména prevencí nemocí, jejich včasným rozpoznáváním a účinným léčením; používají dispensární metody práce, kterou se zabezpečuje aktivní péče především o děti a dorost, o ženy v souvislosti s mateřstvím, o osoby, které jsou vystaveny zvláště nepříznivým vlivům pracovního prostředí, o osoby vykonávající činnosti, při nichž je nebezpečí šíření přenosných nemocí, a postupně o další skupiny obyvatelstva stanovené ministerstvem zdravotnictví.

(2) Každý je povinen podrobit se v rámci dispensární péče nebo obecně prováděných preventivních akcí podle směrnic ministerstva zdravotnictví na vyzvání příslušných zdravotnických zařízení preventivním prohlídkám, vyšetřením a diagnostickým zkouškám, které nejsou spojeny s nebezpečím pro zdraví.

§ 23

Poučení a souhlas nemocného

(1) Lékař je povinen poučit vhodným způsobem nemocného, popřípadě členy jeho rodiny o povaze onemocnění a o potřebných výkonech tak, aby se mohli stát aktivními spolupracovníky při poskytování léčebně preventivní péče.

(2) Vyšetřovací a léčebné výkony se provádějí se souhlasem nemocného, nebo lze-li tento souhlas předpokládat. Odmítá-li nemocný přes náležité vy-

světlení potřebnou péči, vyžádá si ošetřující lékař o tom písemné prohlášení (revers).

(3) Je-li neodkladné provedení vyšetřovacího nebo léčebného výkonu nezbytné k záchraně života nebo zdraví dítěte anebo osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům a odpírají-li rodiče nebo opatrovník souhlas, je ošetřující lékař oprávněn rozhodnout o provedení výkonu. Toto ustanovení se týká dětí, které nemohou vzhledem k své rozumové vyspělosti posoudit nezbytnost takového výkonu.

(4) Bez souhlasu nemocného je možno provádět vyšetřovací a léčebné výkony, a je-li toho podle povahy onemocnění třeba, převzít nemocného i do ústavní péče, jde-li o nemoci, u nichž lze uložit povinné léčení, nebo ohrožuje-li nemocný vzhledem ke svému zdravotnímu stavu své okolí anebo není-li možno vzhledem ke zdravotnímu stavu nemocného vyžádat si jeho souhlas. Jestliže nemocný stížený duševní poruchou ohrožuje sebe, lze jej též převzít do ústavní péče bez jeho souhlasu.

§ 24

Ústavní péče

bez souhlasu nemocného

(1) Převzetí nemocného do ústavní péče bez jeho souhlasu je zdravotnické zařízení povinno oznámit svému nadřízenému národnímu výboru; zařízení, které nepodléhá národnímu výboru, je oznamuje krajskému národnímu výboru, v jehož obvodu má sídlo. Oznámení musí být podáno do 48 hodin po přijetí nebo potom, kdy byl bez souhlasu nemocného omezen jeho volný pohyb.

(2) Má-li národní výbor uvedený v odstavci 1 pochybnosti o nutnosti ústavní péče bez souhlasu nemocného, toto opatření po odborném posouzení přezkoumá a po projednání s místním (městským) národním výborem místa trvalého pobytu nemocného je potvrdí nebo zruší. Stejně postupuje, jestliže o přezkoumání požádají nemocný, osoby jemu blízké*) nebo opatrovník, popřípadě dají-li k tomu podnět zdravotnické zařízení, orgány Revolučního odborového hnutí nebo jiné společenské organizace.

(3) O přezkoumání opatření lze znovu žádat národní výbor, zlepší-li se zdravotní stav nemocného nebo uplyne-li lhůta k tomu účelu stanovená národním výborem. Pominou-li důvody další ústavní péče bez souhlasu nemocného, nemocný se propustí.

*) Podle § 116 občanského zákoníku je osobou blízkou příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby navzájem sobě blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.

(4) Je-li někdo převzat do ústavní péče pro duševní poruchu, mohou osoby a orgány uvedené v odstavci 2 kdykoli navrhnout, aby rozhodnutí národního výboru podle tohoto odstavce bylo přezkoumáno soudem. Nový návrh na přezkoumání soudem lze podat až po uplynutí doby šesti měsíců od právní moci rozhodnutí soudu.

§ 25

Léčba prací

Léčbu prací organizují a vedou zdravotnická zařízení, která mohou k tomu účelu zřizovat vlastní dílny a jiná zařízení, popřípadě používat příležitostí poskytovaných průmyslovými a zemědělskými závody nebo jinými organizacemi. Výkonem práce při léčbě prací nevzniká pracovní poměr. Příjmů přitom docílených použije zdravotnické zařízení na úhradu zvýšených nákladů, zlepšení kulturní péče o nemocné a na úhradu odměn, a to podle směrnic vydaných ministerstvem zdravotnictví v dohodě s Ústřední radou odborů.

§ 26

Odběr krve

a odnímání tkání a orgánů

(1) Pro potřeby léčebně preventivní péče a vědeckovýzkumné práce organizují a provádějí zdravotnická zařízení odběr krve a odnímání tkání a orgánů.

(2) Odběr krve a odnímání tkání a orgánů živým osobám mohou být provedeny jen se souhlasem dárce a nesmějí ohrožovat jeho zdravotní stav. Dárcům se zabezpečuje zvýšená péče o jejich zdraví.

Jiné výkony

§ 27

Sterilizace se smí provést jen se souhlasem nebo na vlastní žádost osoby, u níž má být sterilizace provedena, a to za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví.

§ 28

(1) U osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních se zpravidla provádí zdravotní pitva podle rozhodnutí vedoucího zařízení. O provedení zdravotní pitvy osob zemřelých mimo tato zařízení rozhoduje prohlízející lékař, popřípadě okresní hygieník

(2) Soudní pitva se provádí za podmínek stanovených zvláštními předpisy.

§ 29

Léčení v cizině

Občanům Československé socialistické republiky vyslaným do zahraničí československými úřady, orgány nebo organizacemi a jejich rodinným příslušníkům se hradí přiměřené náklady nutného léčení v cizině. Ostatním občanům může příslušný ústav národního zdraví poskytnout náhradu nutného léčení v cizině zpravidla do výše nákladů spojených s takovým léčením v tuzemsku.

§ 30

Léčebně preventivní péče o cizí státní příslušníky

Cizím státním příslušníkům, pokud jim nenáleží bezplatné zdravotnické služby na základě mezistátních úmluv nebo podle zásady vzájemnosti, se poskytuje léčebně preventivní péče bezplatně jen tehdy, jestliže pracují v Československé socialistické republice v pracovním poměru nebo jako družstevníci, anebo požívají důchod československého sociálního zabezpečení a mají pobyt na území republiky, a to za podmínek, které stanoví předpisy vydané k provedení tohoto zákona. Tyto předpisy určí také podmínky a rozsah nároků cizích státních příslušníků na bezplatné zdravotnické služby při přechodném pobytu na území republiky.

HLAVA DRUHÁ

Jednotná zdravotnická soustava

Oddíl 1

Jednota soustavy

§ 31

Úkoly zdravotnictví obstarávají zdravotnická zařízení a další zdravotnické organizace uspořádané v jednotnou zdravotnickou soustavu. Tato soustava je organizována tak, aby jednotlivé služby na sebe účelně navazovaly a aby zařízení poskytující výše kvalifikované a specializované služby doplňovala činnost ostatních zařízení, odborně je vedla a dále vzdělávala jejich odborné pracovníky; tím se vytvářejí předpoklady pro jednotu a plynulost služeb a pro stále zvyšování jejich úrovně.

§ 32

(1) Zdravotnické služby obstarávají zdravotnická zařízení, která se člení na

- a) zařízení hygienické služby,
- b) zařízení léčebně preventivní péče.

[²] Další zařízení a organizace jednotné zdravotnické soustavy jsou

- a) zařízení pro výchovu a výuku a pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků,
- b) organizace pro zdravotnickou výrobu, pro zásobování léčiv a jinými zdravotnickými potřebami a pro jejich kontrolu,
- c) vědeckovýzkumná a vývojová pracoviště na úseku zdravotnictví.

§ 33

[¹] Zařízení a organizace jednotné zdravotnické soustavy jsou řízeny národními výbory s výjimkou těch zařízení a organizací, u nichž se výslovně stanoví, že budou řízeny ministerstvem zdravotnictví nebo Slovenskou národní radou; jsou to zejména vědeckovýzkumná a vývojová pracoviště, ústavy pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků, lázeňské a zřídelní organizace, organizace pro výrobu léčiv a některých zdravotnických potřeb a organizace pro zásobování léčiv, a jinými zdravotnickými potřebami.

[²] Zařízení řízená okresními a krajskými národními výbory se začleňují do ústavů národního zdraví podle zásad stanovených ministerstvem zdravotnictví. Ústav národního zdraví tvoří jednotný funkční, organizační a hospodářský celek. Zařízení a organizace řízené ústředními orgány mohou být rovněž účelně sdružovány, popřípadě mohou být pro ně vytvářeny útvary ke společnému obstarávání úkolů.

Oddíl 2

Druhy a úkoly zdravotnických zařízení

Zařízení hygienické služby

§ 34

[¹] Specializované úkony hygienické a protiepidemické provádějí hygienické stanice; zejména připravují podklady pro opatření orgánů hygienické služby a podílejí se na jejich výkonu, odborně vedou ostatní zdravotnická zařízení a jejich zdravotnické pracovníky v jejich činnosti na úseku hygieny a boje proti přenosným nemocem a pomáhají jim.

[²] Typy hygienických stanic jsou odstupňovány podle funkce, velikosti a povahy spádového území a odborného vybavení.

Zařízení léčebně preventivní péče

§ 35

Nemocnice s poliklinikou a dalšími zařízeními ambulantní péče

[¹] Základní celek zařízení léčebně preventivní péče, který poskytuje ambulantní i ústavní péči

obyvatelstvu určitého území, popřípadě pracujícím určitého závodu, tvoří nemocnice s poliklinikou, s obvodními zdravotnickými středisky a s dalšími územními a závodními zařízeními ambulantní péče.

[²] Nemocnice s poliklinikou poskytuje obyvatelstvu svého spádového území nemocniční péči a odborné ambulantní služby; obvodní služby poskytuje zpravidla obyvatelstvu města a jeho blízkého okolí. Odborně vede léčebně preventivní činnost ve svém spádovém území. Typy nemocnic s poliklinikou jsou odstupňovány podle funkce, velikosti a povahy spádového území a odborného vybavení.

[³] Další územní polikliniky mimo sídlo nemocnice a závodní polikliniky poskytují pro určité obvody obvodní služby a pro celé spádové území polikliniky další odborné ambulantní služby.

[⁴] Obvodní zdravotnická střediska jsou zařízení, která poskytují obvodní služby obyvatelstvu na venkově, popřípadě v okrajových částech měst, a na závodech, pokud nejsou tyto služby zajištěny poliklinikou. V odlehlých nebo komunikačně neseadněji dostupných místech lze zřizovat vysunutá pracoviště obvodního zdravotnického střediska, a to lékařské stanice, dětské poradny a ženské poradny; lékařské stanice mohou být zřizovány i na závodech.

§ 36

Odborné léčebné ústavy

[¹] Léčebně preventivní péči osobám s poruchami zdraví, které mají vleklý průběh a potřebují zvláštní odbornou péči s výrazným rehabilitačním zaměřením, poskytují odborné léčebné ústavy specializované zpravidla podle druhu nemocí. Jejich péče navazuje na péči nemocnic s poliklinikami.

[²] Odbornými léčebnými ústavami jsou léčebny tuberkulózy a respiračních nemocí, psychiatrické léčebny, rehabilitační ústavy a další léčebny, ozdravovny a noční sanatoria.

[³] Lázeňskými léčebnami jsou odborné léčebné ústavy, které využívají při poskytování léčebně preventivní péče především přírodních léčivých zdrojů nebo klimatických podmínek. K vyšetřovacím a léčebným účelům ambulantní lázeňské péče a k poskytování některých dalších odborných služeb může být v lázeňském místě zřízena lázeňská poliklinika.

[⁴] Ozdravovny poskytují ústavní péči osobám v rekonvalescenci nebo osobám ohroženým na zdraví.

[⁵] Noční sanatoria poskytují práce schopným osobám s ohroženým nebo narušeným zdravím potřebnou péči mimo jejich pracovní dobu.

§ 37

Lékárny

(1) Lékárnám je vyhrazena příprava a výdej léků; při poskytování léčebně preventivní péče v ambulantních a ústavních zařízeních mohou vydávat léky i tato zařízení. Léčiva, kterých se užívá též k jiným účelům než k přípravě léků, smějí být k takovým účelům vydávána mimo lékárny jen za podmínek stanovených ministerstvem zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány.

(2) Lékárny a další zdravotnická zařízení k tomu určená vydávají také zdravotnické potřeby; některá z nich též zhotovují a opravují určité druhy zdravotnických potřeb.

§ 38

Zvláštní dětská zařízení

K zařízením léčebně preventivní péče se přiřazují kojenecké ústavy, dětské domovy a jesle, pečující o všestranný rozvoj dětí ve věku do tří let.

Oddíl 3

Zřizování a provoz zdravotnických zařízení

§ 39

(1) Zdravotnická zařízení zřizují národní výbory s výjimkou těch zařízení, která řídí ministerstvo zdravotnictví nebo Slovenská národní rada.

(2) Zařízení řízená národními výbory jsou povinna v mezích spádových území stanovených podle jednotných celostátních zásad (§ 70) poskytovat potřebné služby i obyvatelům okolních okresů nebo krajů.

(3) Zdravotnické obvody vymezují a jejich sídlo stanoví podle jednotných celostátních zásad okresní národní výbory ve spolupráci s místními národními výbory, a jde-li o obvody závodní, ve spolupráci s odborovými orgány.

§ 40

Podniky a jiné organizace jsou povinny budovat ze svých prostředků v rámci jednotné sítě zdravotnických zařízení a podle stanovených typů závodní zdravotnická zařízení. Jsou také povinny hradit náklady na údržbu a některé náklady na provoz těchto zařízení. Blíže podmínky a rozsah nákladů stanoví předpisy vydané k provedení tohoto zákona.

§ 41

Zařízení pro první pomoc, lůžkové ošetrovny a jiná pomocná zařízení, která doplňují péči poskytovanou ve zdravotnických zařízeních, zřizují a provozují zpravidla ze svých prostředků podniky a jiné organizace. Jsou povinny přitom postupovat podle směrnic, které vydávají příslušné ústřední orgány v dohodě s ministerstvem zdravotnictví a s Ústřední radou odborů.

§ 42

(1) Zdravotnická zařízení se zřizují, spravují, provozují a ruší podle jednotných celostátních zásad stanovených ministerstvem zdravotnictví pro uspořádání a rozvoj sítě zdravotnických zařízení, pro organizaci a provoz těchto zařízení, pro jejich typy a označení, funkční náplň, členění, normativy a standardy jejich vybavení (§ 70).

(2) Ministerstvo zdravotnictví je oprávněno zakázat zřízení, stavbu nebo provoz zdravotnického zařízení, jež by bylo v rozporu s těmito zásadami.

HLAVA TŘETÍ

Přírodní léčebné lázně a přírodní léčivé zdroje

§ 43

Přírodní léčebné lázně

(1) Přírodní léčebné lázně využívají pro účely lázeňské péče především přírodních léčivých zdrojů, popřípadě klimatických podmínek.

(2) Přírodním léčebným lázním se poskytuje zvláštní ochrana a vytvářejí se příznivé podmínky pro jejich rozvoj.

§ 44

Lázeňské místo

(1) Území, kde jsou nebo mají být zřízeny přírodní léčebné lázně, prohlásí vláda na návrh ministra zdravotnictví za lázeňské místo.

(2) Národní výbory v lázeňských místech pečují o ochranu a o rozvoj lázní, o stále zdokonalování všech zařízení sloužících provozu lázní a potřebám jejich návštěvníků, o kulturní rozkvět, zajištění klidu, dokonalé zásobování a rozvoj lázeňských služeb, jakož i o všestranně příznivé podmínky lázeňského prostředí.

Lázeňské statuty a opatření k ochraně lázní

§ 45

(1) Pro lázeňská místa se vydávají lázeňské statuty. V lázeňském statutu se blíže vymezí roz-

sah lázeňského území a stanoví se v něm i potřebná ochranná opatření v lázeňském místě a podmínky zajišťující řádné provádění lázeňské péče; zejména se v něm určí opatření související s výstavbou a rozvojem lázeňského místa a stanoví, která činnost a jakým způsobem se v lázeňském místě omezuje, popřípadě zakazuje, a jaká zařízení se v něm nesmějí zřizovat.

(2) Je-li toho k ochraně přírodních léčebných lázní třeba, stanoví se i mimo lázeňské místo další ochranná opatření k zamezení činnosti škodlivé přírodním léčebným lázním; ochranným opatřením je také stanovení ochranných pásem kolem lázeňského místa, v nichž se omezí nebo zakáže taková škodlivá činnost.

§ 46

(1) Pro významná lázeňská místa a pro lázeňská místa, při jejichž ochraně by byly dotčeny důležité hospodářské zájmy, vydá lázeňské statuty a stanoví ochranná pásma a jiná ochranná opatření vláda na návrh ministra zdravotnictví. Pro ostatní lázeňská místa vydají lázeňské statuty a stanoví ochranná pásma a jiná ochranná opatření příslušné krajské národní výbory na základě závazného posudku Inspektorátu lázní a zříděl (§ 72).

(2) Aby se zabránilo škodám, které by mohly přírodním léčebným lázním vzniknout před vydáním lázeňského statutu a stanovením ochranných pásem nebo jiných ochranných opatření, může Inspektorát lázní a zříděl stanovit nezbytná opatření prozatímní.

Přírodní léčivé zdroje a opatření k jejich ochraně

§ 47

Za přírodní léčivé zdroje lze prohlásit zdroje přirozeně se vyskytujících vod, plynů a emanací, jakož i ložiska přirozeně se vyskytujících rašelin, slatin, bahen a jiných zemín, pokud příznivě působí na lidské zdraví, takže jich je možno používat k léčebným účelům. Přírodní zdroj prohlašuje za léčivý ministerstvo zdravotnictví, které též rozhoduje o jeho využití.

§ 48

(1) K ochraně přírodních léčivých zdrojů se stanoví ochranná pásma, v nichž se zakáže nebo omezí hospodářská nebo jiná činnost, která může nepříznivě ovlivnit přírodní léčivý zdroj.

(2) Je-li toho třeba, stanoví se k ochraně přírodních léčivých zdrojů jednotlivá ochranná opatření i mimo ochranná pásma.

(3) Pro stanovení ochranných pásem, jiných ochranných opatření a nezbytných prozatímních opatření na ochranu přírodních léčivých zdrojů

platí obdobně ustanovení § 45 a 46. Inspektorát lázní a zříděl může stanovit nezbytná prozatímní ochranná opatření také v mezidobí, než bude přírodní zdroj prohlášen za léčivý.

§ 49

Minerální vody stolní

Ustanovení § 47 a 48 o přírodních léčivých zdrojích platí přiměřeně i o zdrojích přirozeně se vyskytujících minerálních vod stolních.

§ 50

Povinnosti orgánů a organizací

(1) Před schválením územních plánů, vydáním územních rozhodnutí a schválením dokumentace staveb dotýkajících se lázeňského místa nebo ochranného pásma (§ 45 a 48) musí si příslušné orgány a organizace vyžádat závazný posudek Inspektorátu lázní a zříděl; nebyl-li tento posudek vyžádán nebo nebyly-li splněny podmínky v posudku stanovené, nesmí příslušné orgány uvedené plány a stavby schválit.

(2) V zájmu ochrany přírodních léčebných lázní a přírodních léčivých zdrojů jsou orgány a organizace povinny

- umožnit pověřeným pracovníkům Inspektorátu lázní a zříděl vstup na nemovitosti a do objektů a zařízení k provádění potřebného průzkumu nebo dozoru a odběr potřebného množství vzorků pro konaná šetření,
- předkládat těmto pracovníkům doklady a sdělovat jim údaje potřebné pro výkon dozoru,
- odstraňovat zjištěné závady.

§ 51

Lázeňská území a ochranná pásma se na návrh Inspektorátu lázní a zříděl vyznačují v evidenci vedené orgány Ústřední správy geodézie a kartografie.

HLAVA ČTVRTÁ

Pracovníci ve zdravotnictví

Oddíl 1

Způsobilost a poslání

§ 52

Úkoly pracovníků ve zdravotnictví

Úkoly zdravotnictví plní v soudružské spolupráci a podle zásad účelné dělby práce zdravotničtí pracovníci a ostatní pracovníci ve zdravotnictví.

Podmínky pro výkon zdravotnických povolání

§ 53

(1) Zdravotnickými pracovníky jsou osoby, které získaly způsobilost k výkonu zdravotnického povolání ukončením studia a složením předepsaných zkoušek na území československého státu. Tuto způsobilost získávají

- a) lékaři na lékařské fakultě a farmaceuti na farmaceutické fakultě,
- b) ostatní zdravotničtí pracovníci na zdravotnické škole nebo odborným školením.

Zdravotnickými pracovníky jsou též dentisté, kteří získali způsobilost k výkonu svého povolání před účinností tohoto zákona.

(2) Způsobilost zdravotnických pracovníků k výkonu povolání, kterou získali podle dosavadních předpisů, zůstává nedotčena.

(3) Ministerstvo zdravotnictví může povolit výkon zdravotnického povolání cizinci nebo tomu, kdo nabyl odborné způsobilosti v cizině, je-li podle svého vzdělání a praktických zkušeností způsobilý k tomuto povolání; povolení může být vázáno na úspěšný výkon zkoušky.

§ 54

(1) Obory zdravotnických pracovníků v jednotlivých kategoriích, jejich pracovní náplň a bližší podmínky pro výkon zdravotnického povolání určuje ministerstvo zdravotnictví v souladu s potřebami rozvoje socialistického zdravotnictví. Ministerstvo zdravotnictví také stanoví kvalifikační předpoklady pro výkon funkcí ve zdravotnictví.

(2) V závažných případech, zejména při hrubých závadách ve výkonu zdravotnického povolání, může ministerstvo zdravotnictví zakázat dočasně nebo natrvalo výkon tohoto povolání.

§ 55

Povinnosti pracovníků ve zdravotnictví

(1) Zdravotničtí pracovníci jsou povinni vykonávat zdravotnické povolání svědomitě, poctivě, s hluboce lidským vztahem k občanům a s vědomím odpovědnosti ke společnosti.

(2) Každý zdravotnický pracovník je povinen zejména

- a) vykonávat své povolání v rozsahu a způsobem, pro něž zásady určuje ministerstvo zdravotnictví,

b) převzít a řádně plnit i mimořádné zdravotnické úkoly uložené mu dočasně v důležitém obecném zájmu,

c) při výkonu zdravotnického povolání se dále soustavně vzdělávat, účastnit se na vyzvání příslušných orgánů školení a podílet se na výchově a vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví,

d) poskytovat neprodleně první pomoc každému, jestliže by bez této pomoci byl ohrožen jeho život nebo vážně ohroženo zdraví a není-li pomoc včas dosažitelná obvyklým způsobem, a zajistit mu podle potřeby další odbornou péči,

e) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dověděl v souvislosti s výkonem svého povolání, s výjimkou případů, kdy skutečnost sděluje se souhlasem ošetřované osoby nebo kdy byl této povinnosti zproštěn nadřízeným orgánem v důležitém státním zájmu; povinnost oznamovat určité skutečnosti, uložená zdravotnickým pracovníkům zvláštními předpisy, není tím dotčena,

f) podílet se výchovou obyvatelstva na úkolech socialistické společnosti v péči o zdraví lidu.

(3) Povinnosti uvedené v odstavci 2 písm. d) a e) se vztahují i na zdravotnické pracovníky, kteří nevykonávají zdravotnické povolání.

(4) Ostatní pracovníci ve zdravotnictví jsou povinni kromě dalšího vzdělávání ve svém oboru osvojit si i zdravotnické znalosti v rozsahu potřebném pro výkon své práce.

§ 56

Péče národních výborů o zdravotnické pracovníky

Národní výbory, především místní (městské) a okresní, mají usnadňovat zdravotnickým pracovníkům plnění jejich odpovědného poslání tím, že pro ně vytvářejí příznivé životní podmínky v místech výkonu jejich povolání; zejména jsou povinny pečovat o zajištění jejich vhodného ubytování.

Oddíl 2

Výchova, výuka a další vzdělávání

§ 57

(1) Ústřední ideové a pedagogické řízení a kontrola výchovy a vzdělávání na lékařských a farmaceutických fakultách přísluší ministerstvu školství a kultury, které přitom v otázkách výchovy a výuky těsně spolupracuje s ministerstvem zdravotnictví.

[2] Ministerstvo zdravotnictví vykonává podle zásad stanovených ministerstvem školství a kultury ústřední ideové a pedagogické řízení zdravotnických škol a určuje síť těchto škol. Tím není dotčena působnost ministerstva školství a kultury, pokud jde o ústřední kontrolu nad uplatňováním těchto zásad a o ústřední odborný dozor nad vyučováním všeobecně vzdělávacím předmětům na zdravotnických školách.

§ 58

[1] Péče o další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví je důležitým úkolem všech vedoucích pracovníků ve zdravotnických zařízeních a orgánech.

[2] Další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, zahrnující jejich odbornou praxi na základních pracovištích, specializační přípravu a jiné způsoby dalšího vzdělávání, řídí ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvem školství a kultury; určuje zejména organizaci, formu a způsob dalšího vzdělávání, obory, v nichž se provádí specializační příprava, a rozsah potřebných znalostí.

§ 59

[1] Pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků se zřizují ústavy, jejichž posláním je pedagogická, metodická a vědeckovýzkumná činnost. Tyto ústavy zajišťují též další vzdělávání jiných odborných pracovníků v rozsahu potřebném pro výkon jejich práce ve zdravotnictví.

[2] K zabezpečení vysoké úrovně dalšího vzdělávání lékařů a farmaceutů plynule navazujícího na jejich vysokoškolskou přípravu stanoví vláda statutem organizací a úkoly ústavů (institutů) pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů; přitom zejména stanoví, že ústavy (institute) mají některá oprávnění a povinnosti, které jinak přísluší vysokým školám.

[3] Statut ústavů určených pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků vydává ministerstvo zdravotnictví.

§ 60

Výukovými základnami lékařských a farmaceutických fakult a ústavů pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků jsou výsokce kvalifikovaná pracoviště zdravotnických zařízení. Ministerstvo zdravotnictví určuje tato pracoviště, napomáhá jejich rozvoji a ustanovuje a odvolává jejich

vedoucí pracovníky; taková pracoviště se označují jako kliniky. Jde-li o pracoviště sloužící výuce na lékařských a farmaceutických fakultách, postupuje ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvem školství a kultury.

HLAVA PÁTÁ

Materiální zabezpečení zdravotnických služeb

§ 61

[1] Výroba a dovoz léčiv, lékařských přístrojů a nástrojů, zřídelných výrobků a jiných zdravotnických potřeb i zásobování jimi jsou plánovány a řízeny v souladu se soudobými poznatky vědy a techniky a potřebami zdravotnictví, aby bylo zaručeno materiální vybavení zdravotnických zařízení umožňující vysokou úroveň zdravotnických služeb.

[2] Plnění úkolů stanovených v odstavci 1 zabezpečuje ministerstvo zdravotnictví bezprostředně u organizací v oboru své působnosti; u organizací v oboru působnosti jiných ústředních orgánů je zabezpečuje tím, že se podílí na vypracování jejich výrobního programu a na stanovení plánu výzkumu a určuje jednotlivé druhy a typy výrobků pro výrobu a dovoz a pro odbyt výrobků zdravotnické techniky.

§ 62

[1] Vyrábět a dovážet lze jen ty druhy léčiv a zdravotnických potřeb, které byly schváleny ministerstvem zdravotnictví.

[2] Léčiva a zdravotnické potřeby smějí být vyráběny, uchovávány a dopravovány s označením, ve složení, v dávkování, v úpravě, v balení a za dalších podmínek stanovených v lékopisu a technických normách, popřípadě při povolení jejich výroby nebo dovozu. K výrobě hromadně vyráběných léčivých přípravků jsou oprávněny jen organizace, kterým to povolí ministerstvo zdravotnictví.

§ 63

[1] Výrobci, odběratelé výrobků z dovozu, zásobovací organizace a lékárny jsou povinni zajistit soustavnou kontrolu jakosti, označení, složení, dávkování a úpravy léčiv a zdravotnických potřeb podle předpisů vydaných k provedení tohoto zákona, popřípadě podle zvláštních předpisů.

[2] Vrcholnou odbornou kontrolu léčiv a některých zdravotnických potřeb provádějí státní ústavy pro kontrolu léčiv, popřípadě jiné orgány pověřené k tomu ministerstvem zdravotnictví.

ČTVRTÁ ČÁST

ÚKOLY VĚDY A VÝZKUMU V PÉČI O ZDRAVÍ

LIDU

§ 64

Orgány, které řídí a koordinují rozvoj vědy a techniky a její uplatnění v praxi, i pracovníci všech oborů vědeckovýzkumné činnosti jsou povinni plnit své úkoly v souladu s poznatky lékařské vědy, a tím zabezpečovat, aby rozvoj vědy a techniky všestranně přispíval ke zvyšování úrovně zdraví lidu.

§ 65

Orgány, které řídí a koordinují vědeckovýzkumnou činnost v oboru lékařské vědy a péče o zdraví lidu, jsou povinny dbát, aby se tato činnost soustřeďovala především na řešení naléhavých problémů vyplývajících z rozboru zdravotního stavu obyvatelstva, na získávání poznatků o organismu a prostředí člověka se zaměřením na prevenci a léčení společensky nejzávažnějších nemocí, na rozvíjení tělesných a duševních schopností člověka a na prodloužování jeho aktivního věku a aby byla účelná a hospodárná; jsou také povinny rozvoj této činnosti jednotně plánovat, řídit, koordinovat a hodnotit.

§ 66

(1) Pro plnění úkolů ministerstva zdravotnictví v péči o rozvoj lékařské vědy a o výzkumnou činnost v oboru zdravotnictví je zřízena vědecká rada. Členy vědecké rady jmenuje ministr zdravotnictví z čelných představitelů lékařské vědy, vynikajících odborníků jiných oborů a pracovníků z praxe.

(2) Hlavní úkoly vědecké rady ministerstva zdravotnictví jsou:

- a) připravovat vědecké podklady pro celostátní řízení zdravotnické politiky,
- b) navrhopvat úkoly plánu vědeckovýzkumné činnosti v oboru lékařské vědy a péče o zdraví lidu,
- c) pečovat o rozvoj a účelné zaměření zdravotnického tisku a schvalovat ediční plán v oboru zdravotnické literatury a tematiku zdravotnických filmů,
- d) pečovat o rozvoj Československé společnosti Jana Evangelisty Purkyně,
- e) navrhopvat klinické zkoušení léčiv a doporučovat jejich výrobu a uvádění do oběhu,

f) pečovat o koordinaci a rozvoj mezinárodních styků a účelnou mezinárodní dělbu práce na úseku vědeckovýzkumné činnosti v oboru lékařské vědy a péče o zdraví lidu.

(3) Statut vědecké rady ministerstva zdravotnictví schvaluje vláda.

§ 67

Ministerstvo zdravotnictví se při zabezpečování vědecké úrovně řízení zdravotnictví a při zvyšování odborné a ideové úrovně zdravotnických pracovníků opírá též o Československou společnost Jana Evangelisty Purkyně.

PÁTÁ ČÁST

ŘÍZENÍ PÉČE O ZDRAVÍ LIDU A ROZHODOVÁNÍ PŘI VÝKONU ZDRAVOTNICKÝCH SLUŽEB

HLAVA PRVNÍ

Řízení péče o zdraví lidu

§ 68

Ústřední orgány

(1) Ministerstva a ostatní ústřední orgány jsou povinny uskutečňovat v oboru své působnosti opatření k upevnění a rozvíjení zdraví lidu podle první části tohoto zákona jako nedílnou součást řízení hospodářství a kultury.

(2) Ústřední orgány zejména

- a) stanoví při plánování rozvoje odvětví jmenovité úkoly v péči o zdraví lidu, rozhodují o opatřeních v péči o zdraví lidu, která vyžadují úpravu plánu nebo rozpočtu přesahující možnosti organizací jimi řízených, pravidelně projednávají zabezpečování této péče a vedou podřízené organizace k tomu, aby iniciativně činily opatření k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek,
- b) kontrolují, jak organizace plní své povinnosti při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, a volají je k odpovědnosti pro neplnění úkolů v péči o zdraví lidu.

Ministerstvo zdravotnictví

§ 69

Ministerstvo zdravotnictví řeší v souladu s výsledky vědeckého poznání a s potřebami společnosti zásadní celostátní otázky zdravotnické politiky, stanoví koncepci a vytyčuje hlavní směry rozvoje zdravotnictví a dbá o jejich zabezpečování v plánu rozvoje národního hospodářství. Pe-

čuje za pomoci své vědecké rady o rozvoj lékařské vědy a o výzkumnou činnost v oboru zdravotnictví; zabezpečuje pohotové převádění výsledků vědy do praxe tak, aby zdravotnické služby byly poskytovány na nejvyšší dosažitelné úrovni.

§ 70

(1) K zabezpečení jednotného odborného vedení péče o zdraví lidu i zdravotnictví a k řešení otázek vyžadujících jednotné celostátní úpravy ministerstvo zdravotnictví zejména

- a) odborně řídí zdravotní výchovu obyvatelstva,
- b) odborně usměrňuje péči o zdraví lidu, zejména o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek ve všech odvětvích, a za tím účelem stanoví závazné zdravotnické požadavky, které mají ostatní ústřední orgány zabezpečovat při své řídicí činnosti,
- c) jednotně řídí zdravotnictví a za tím účelem vydává závazné zásady a pokyny pro organizaci a výkon zdravotnických služeb a vykonává dozor nad úrovní těchto služeb; přitom zajišťuje, aby vedoucí pracovníci se opírali o soustavné sledování a rozbor vývoje zdravotního stavu obyvatelstva i údajů a ukazatelů o zdravotnických službách,
- d) řídí výchovu a výuku středních a nižších zdravotnických pracovníků, spolupracuje s ministerstvem školství a kultury v otázkách výchovy a výuky lékařů a farmaceutů, podílí se na umísťování absolventů lékařských a farmaceutických fakult, řídí umísťování absolventů zdravotnických škol a další vzdělávání zdravotnických pracovníků,
- e) vydává podle zásad schválených vládou, popřípadě Státní komisí pro finance, ceny a mzdy pokyny k provádění mzdové politiky ve zdravotnictví,
- f) schvaluje typové projekty pro výstavbu zdravotnických zařízení, jakož i investiční úkoly a projekty, které si vyhradí,
- g) zabezpečuje jednotné řízení přípravy zdravotnictví k obraně státu,
- h) pečuje o zdravotnickou spolupráci s jinými státy, zejména se zeměmi socialistické soustavy.

(2) Ministerstvu zdravotnictví přísluší vrcholný odborný dozor nad zdravotnickými službami v jiných odvětvích a jejich odborné vedení.

(3) Ministerstvo zdravotnictví vykonává svou pravomoc v úzké součinnosti s krajskými národními výbory.

(4) Ministerstvu zdravotnictví pomáhají při plnění jeho úkolů vědeckovýzkumná a vývojová pracoviště, ústavy pro další vzdělávání zdravotnických pracovníků a odborné poradní sbory.

§ 71

(1) K odbornému usměrňování péče o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek je ustanoven v ministerstvu zdravotnictví jako orgán hygienické služby hlavní hygienik Československé socialistické republiky, kterého na návrh ministra zdravotnictví jmenuje a odvolává vláda. Zástupcem hlavního hygienika Československé socialistické republiky je hlavní hygienik pro Slovensko, kterého jmenuje a odvolává na návrh pověřence Slovenské národní rady pro zdravotnictví a po vyjádření hlavního hygienika Československé socialistické republiky předsednictvo Slovenské národní rady. Ministr zdravotnictví může jmenovat další zástupce hlavního hygienika Československé socialistické republiky.

(2) Hlavnímu hygienikovi Československé socialistické republiky náleží

- a) vydávat obecně závazné směrnice k uskutečnění hygienických a epidemiologických zásad,
- b) spolupracovat s ústředními orgány i se společenskými organizacemi na zajišťování jejich úkolů při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, vyžadovat na nich, aby v rámci své působnosti prováděly účinná opatření ke zvyšování hygienické úrovně odvětví, a dozírat, jak plní tyto své úkoly,
- c) podávat závazné posudky podle § 4; dávat souhlas k výrobě, dovozu a použití sér, očkovacích látek a biologických diagnostických přípravků,
- d) vykonávat nebo zajišťovat dozor v závodech a zařízeních, u nichž je to třeba s ohledem na jejich význam nebo způsob provozu, a dávat závazné pokyny k odstranění zjištěných závad v takových závodech,
- e) řídit, popřípadě provádět opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí a nemocí z povolání, která mají být prováděna celostátně nebo na území několika krajů, a stanovit mimořádná opatření při epidemiích,
- f) řídit a pokud je to třeba i provádět opatření ke zdravotnické ochraně státních hranic.

(3) Hlavní hygienik Československé socialistické republiky řídí v zásadních otázkách činnost nižších orgánů hygienické služby, kontroluje je, pomáhá jim při zajišťování odborné úrovně práce a dává jim příkazy a pokyny ve věcech celostátního dosahu.

§ 72

(1) K zajištění celostátního dozoru na opatření k ochraně přírodních léčebných lázní a přírodních léčivých zdrojů a na jejich využití je zřízen v ministerstvu zdravotnictví Inspektorát lázní a zříděl; v pověřenectvu Slovenské národní rady pro zdravotnictví může být zřízen Inspektorát lázní a zříděl pro Slovensko. Inspektorátu lázní a zříděl náleží zejména

- a) sledovat hydrologické, klimatické, geologické a vegetační poměry z hlediska potřeb rozvoje lázeňství a připravovat opatření potřebná k ochraně přírodních léčebných lázní a přírodních léčivých zdrojů,
- b) vykonávat dozor na dodržování lázeňských statutů a opatření k ochraně přírodních léčebných lázní a přírodních léčivých zdrojů,
- c) provádět šetření a podávat návrhy nebo, závazné posudky při prohlašování míst za lázeňská, při prohlašování přírodních zdrojů za léčivé, při vypracování lázeňských statutů, při určování ochranných pásem a jiných ochranných opatření, před schválením územních plánů, vydáním územních rozhodnutí a schválením projektů týkajících se lázeňského místa nebo ochranného pásma,
- d) připravovat vymezení ochranných pásem a stanovit nezbytná prozatímní opatření.

(2) Pracovníci Inspektorátu lázní a zříděl postupují při plnění svých úkolů v organizacích podléhajících vrchnímu dozoru státní báňské správy v úzké součinnosti s jejími orgány.

§ 73

Slovenská národní rada

Slovenská národní rada se účastní na provádění tohoto zákona. Působnost Slovenské národní rady a jejích orgánů při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona upraví zákon Slovenské národní rady.

Národní výbory

§ 74

(1) Národní výbory ve svých územních obvodech řídí podle předpisů o národních výborech a podle tohoto zákona a předpisů podle něho vydaných péči o zdraví lidu a uskutečňují opatření ke stálému rozvoji této péče ve všech odvětvích národního hospodářství a kultury.

(2) Národní výbory se při plnění svých úkolů uvedených v předchozím odstavci řídí též zásadními směrnici a pokyny ministerstva zdravot-

nictví, aby potřeby obyvatelstva v obvodu jejich působnosti byly zabezpečovány v souladu s celostátními zájmy; úkoly plní za pomoci zdravotnických zařízení, jež řídí, odborníků a odborných poradních sborů a za účasti pracujících.

§ 75

(1) K odbornému usměrňování péče o vytváření a ochranu zdravých životních podmínek jsou v okresních a krajských národních výborech ustanoveni jako orgány hygienické služby okresní a krajské hygienici.

(2) Okresnímu hygienikovi náleží

- a) spolupracovat s ostatními orgány a složkami národního výboru a se složkami hospodářských a kulturních organizací na jejich úkolech při vytváření a ochraně zdravých životních podmínek a dozírat, jak jednotlivá odvětví a organizace plní v rámci své působnosti tyto úkoly,
- b) podávat závazné posudky podle § 4,
- c) řídit, provádět a zajišťovat hygienický dozor a dávat závazné pokyny k odstranění zjištěných závad, včetně zákazu určité činnosti a příkazu ke zničení zdravotně závadných potravin a jiných výrobků nebo k jejich použití pro jiné účely,
- d) řídit a pokud je to třeba i provádět a zajišťovat opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí a nemocí z povolání a stanovit mimořádná opatření při epidemii,
- e) řídit a pokud je to třeba i provádět a zajišťovat opatření ke zdravotnické ochraně státních hranic.

(3) Krajský hygienik plní úkoly uvedené v odstavci 2 ve věcech přesahujících okresní význam nebo v případech, jejichž posouzení není možno zajistit v okresu.

(4) Krajský hygienik řídí a kontroluje činnost okresních hygieniků, pomáhá jim při zajišťování odborné úrovně práce a dává jim příkazy a pokyny ve věcech krajského dosahu.

§ 76

Zvláštní oprávnění orgánů a pracovníků

(1) Orgány hygienické služby a pracovníci Inspektorátu lázní a zříděl jsou oprávněni při plnění svých úkolů vstupovat do všech závodů, zařízení a objektů, odebírat v potřebném množství a rozsahu vzorky pro vyšetřování a požadovat potřebné doklady a údaje.

[²] Ustanovení odstavce 1 se vztahuje i na odborné pracovníky pověřené hlavním hygienikem Československé socialistické republiky výkonem oprávnění uvedených v § 71 odst. 2 písm. d) až f), na odborné pracovníky hygienických stanic pověřené krajskými a okresními národními výbory výkonem oprávnění uvedených v § 75 odst. 2 písm. c) až e) a na obvodní lékaře, popřípadě i další lékaře, pokud plní úkoly uvedené v § 16 odst. 2.

HLAVA DRUHÁ

Rozhodování při výkonu zdravotnických služeb

§ 77

[¹] Zdravotnická zařízení nebo komise k tomu určené podle předpisů vydaných k provedení tohoto zákona jsou oprávněny v rámci své působnosti rozhodovat o právech a povinnostech občanů, které vznikají podle tohoto zákona v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb.

[²] Má-li občan za to, že rozhodnutí nebo opatření učiněné v souvislosti s poskytováním zdravotnických služeb včetně rozhodnutí nebo opatření učiněného v posudkové činnosti je nesprávné, může podat návrh na přezkoumání vedoucímu zdravotnického zařízení. Návrh na přezkoumání může podat též příslušný orgán Revolučního odborového hnutí, výrobního družstva nebo jednotného zemědělského družstva. Nevyhoví-li vedoucí zdravotnického zařízení návrhu, předloží jej jako odvolání odvolacímu orgánu; jde-li o zařízení začleněné do ústavu národního zdraví, předkládá vedoucí zařízení odvolání prostřednictvím ředitele tohoto ústavu, který mu může též sám vyhovět.

[³] O odvolání proti rozhodnutí, jímž bylo odmítnuto přijetí dítěte do územních jeslí, rozhoduje příslušný místní (městský) národní výbor po projednání s ředitelem okresního ústavu národního zdraví. O odvolání proti rozhodnutí nebo opatření ústavu národního zdraví rozhoduje národní výbor, který tento ústav řídí. O odvoláních proti rozhodnutím nebo opatřením zařízení řízených ústředními orgány rozhodují tyto orgány.

[⁴] Návrh na přezkoumání podle odstavce 2 může občan podat do 15 dnů, ve věcech dočasné pracovní neschopnosti do tří dnů ode dne, kdy mu bylo rozhodnutí nebo opatření sděleno nebo doručeno.

[⁵] Jinak platí o rozhodování při výkonu

zdravotnických služeb ustanovení o správním řízení

[⁶] Pro posouzení případů, v nichž vznikly pochybnosti, zda byl při výkonu zdravotnických služeb dodržen správný postup, popřípadě zda bylo ublíženo na zdraví, se zřizují u krajských národních výborů a u ministerstva zdravotnictví znalecké komise. Podrobnosti stanoví předpisy vydané k provedení tohoto zákona.

ŠESTÁ ČÁST

SPOLEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 78

[¹] Náhradu nákladů a škod vzniklých plněním povinností v péči o zdraví lidu, zejména prováděním nařízených hygienických a protiepidemických opatření a opatření k ochraně přírodních léčebných lázní a přírodních léčivých zdrojů nebo odběrem vzorků k těmto účelům, popřípadě příspěvek ke krytí takových nákladů nebo škod poskytuje stát, jen pokud to stanoví předpisy vydané podle tohoto zákona nebo jiné předpisy*).

[²] O náhradě škody vzniklé při poskytování zdravotnických služeb platí ustanovení občanského zákoníku; i když povinnost k náhradě škody nevznikla, může stát v mimořádných případech hodných zvláštního zřetele poskytnout poškozenému příspěvek.

[³] Předpisy vydané k provedení tohoto zákona stanoví, kdy škoda na zdraví způsobená očkováním nařízeným pro určité skupiny pracovníků vzhledem k povaze jejich pracovních úkolů se pokládá za pracovní úraz.

§ 79

[¹] Úkoly stanovené k ochraně zdraví lidu jinými předpisy v souvislosti s ochranou jiných společenských zájmů jsou povinny orgány a organizace určené takovými předpisy plnit podle zásad tohoto zákona a v těsné vzájemné spolupráci s orgány a zařízeními v něm uvedenými. To se týká zejména ochrany zdraví podle předpisů pracovněprávních (především k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), předpisů o využití nerostného bohatství, o vodním hospodářství, o veterinární péči a o státní zemědělské, potravinářské a obchodní inspekci. Orgány stanovené v těchto předpisech a zdravotnické orgány spolu úzce spolupracují. Způsob této spolupráce se podrobně vymezuje dohodou zúčastněných ústředních orgánů.

*) Zákoníky: č. 40, 109/1964 Sb., č. 65/1965 Sb. Zákony: č. 27/1950 Sb., č. 54/1956 Sb., č. 103/1964 Sb. Vládní vyhláška č. 40/1963 Sb.

(2) Předpisy upravující podrobnější úkoly uvedené v odstavci 1 a technické normy, pokud se dotýkají péče o zdraví lidu podle tohoto zákona, se vydávají v dohodě s ministerstvem zdravotnictví.

(3) Pokud při rozhodování o zájmech chráněných jinými předpisy řeší orgány podle nich zřízené také související otázky péče o zdraví lidu podle tohoto zákona, zejména zabezpečení zdravých životních podmínek, vydávají svá rozhodnutí v dohodě s orgány příslušnými podle tohoto zákona, popřípadě v souladu s jejich závazným posudkem. Tato zásada platí též, jestliže orgány podle tohoto zákona při opatřeních v péči o zdraví lidu rozhodují zároveň o ochraně souvisejících zájmů podle jiných předpisů. K rozhodnutí je příslušný vždy orgán, do jehož působnosti spadá ochrana převážujícího zájmu.

(4) Orgány a organizace uvedené v tomto zákoně, pokud plní úkoly výroby, zásobování a výdeje léčiv a zdravotnických potřeb pro účely veterinární péče, postupují podle zásad stanovených ministerstvem zdravotnictví v dohodě s ministerstvem zemědělství a lesního hospodářství a ve spolupráci s příslušnými orgány a zařízeními veterinární péče.

(5) Působnost ministerstva zemědělství a lesního hospodářství podle zákona č. 66/1961 Sb., o veterinární péči, zejména ve věcech tlumení nálezů a jiných hromadných onemocnění zvířat a při výrobě, dovozu a distribuci veterinárních biopreparátů, a působnost odborně způsobilých veterinárních pracovníků při zabezpečování zdravotní nezávadnosti potravin a surovin živočišného původu včetně prohlídky jatečných zvířat a masa je nedotčena.

§ 80

(1) Organizaci a výkon zdravotnických služeb v oboru ozbrojených sil a bezpečnostních sborů upravují příslušní ministři obdobně podle zásad tohoto zákona.

(2) Hygienickou a protiepidemickou službu v ozbrojených silách a bezpečnostních sborech provádějí jejich příslušné orgány.

(3) Je-li třeba k zabezpečení péče o zdraví lidu opatření obecné povahy nebo jejich jednotného provádění, postupují orgány ozbrojených sil a bezpečnostních sborů v úzké součinnosti s orgány státní zdravotní správy. Jde-li o zamezení vzniku a šíření přenosných nemocí, učiní orgány ozbrojených sil a bezpečnostních sborů v oboru své působnosti nutná opatření v souladu s obecnými opatřeními nařízenými orgány hygienické služby.

(4) Součinnost orgánů ozbrojených sil a bezpečnostních sborů a orgánů státní zdravotní správy při provádění tohoto zákona upraví ministerstva zdravotnictví, národní obrany a vnitra.

(5) Organizaci a výkon zdravotnických služeb na železnicích upraví ministr dopravy v dohodě s ministrem zdravotnictví.

§ 81

K dovršení obsahové a organizační jednoty zdravotnictví může vláda po vytvoření potřebných předpokladů začlenit do jednotné zdravotnické soustavy některé zdravotnické služby řízené dosud jinými ústředními orgány než ministerstvem zdravotnictví a přitom upravit též jejich organizaci, provádění a řízení. Do doby, než tak vláda učiní, postupuje se podle dosavadních předpisů.

§ 82

Vláda vydá nařízením předpisy o jedech a látkách škodlivých zdraví. Předpisy vydané k provedení tohoto zákona upraví též otázky pohřebnictví.

§ 83

(1) Zrušují se

1. zákon č. 271/1949 Sb., o výrobě a distribuci léčiv;
2. zákon č. 170/1950 Sb., o zdravotnických povoláních;
3. zákon č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, ve znění zákonného opatření č. 64/1955 Sb., zákona č. 17/1957 Sb. a zákona č. 78/1959 Sb.;
4. zákon č. 4/1952 Sb., o hygienické a protiepidemické péči, ve znění zákona č. 18/1957 Sb.;
5. zákon č. 43/1955 Sb., o československých lázních a zřídlech;
6. vládní nařízení č. 24/1951 Sb., o lékařích;
7. vládní nařízení č. 25/1951 Sb., o dentistech;
8. vládní nařízení č. 77/1951 Sb., o středních zdravotnických pracovnících;
9. vládní nařízení č. 14/1952 Sb., o nižších zdravotnických pracovnících;
10. vládní nařízení č. 44/1952 Sb., o lékárnících;
11. vládní nařízení č. 51/1952 Sb., o poskytování preventivní a léčebné péče vojenským a válečným poškozcům a obětem války a fašistické persekuce;

12. nařízení ministra zdravotnictví č. 37/1950 Sb., o zabezpečení výroby a dovozu hodnotných léčiv;
 13. nařízení ministra zdravotnictví č. 5/1952 Sb., o dobrovolných dárcích krve;
 14. nařízení ministra zdravotnictví č. 11/1953 Sb., o zdravotních obvodech;
 15. nařízení ministra zdravotnictví č. 87/1953 Sb., o hygienické a protiepidemické ochraně vody;
 16. nařízení ministra zdravotnictví č. 24/1954 Sb., o hygienické a protiepidemické ochraně vzduchu;
 17. nařízení ministra zdravotnictví č. 25/1954 Sb., o hygienické a protiepidemické ochraně půdy;
 18. nařízení ministra zdravotnictví č. 8/1955 Sb., o pohřebnictví;
 19. nařízení ministra zdravotnictví č. 40/1955 Sb., o boji proti přenosným nemocem;
 20. nařízení ministra zdravotnictví č. 42/1956 Sb., o hygienické ochraně práce.
- [2] Zákonné opatření č. 23/1955 Sb., o jedech a látkách škodlivých zdraví, se zrušuje dnem, který stanoví vláda nařízením podle § 82,

§ 84

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1966.

Novotný v. r.

Laštovička v. r.

Lenárt v. r.

OZNÁMENÍ O VYDÁNÍ OBECNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Československé ústředí knižní kultury vydalo

podle § 11 odst. 4 písm. b) bod 1 vyhlášky Státní plánovací komise č. 146/1964 Sb., o podrobnějším vymezení působnosti v oboru plánování, tvorby a kontroly cen, výnosem ze dne 16. září 1965 čj. 1989/EK-65

pokyny pro tvorbu a kontrolu cen periodických a neperiodických publikací a sazebník maloobchodních cen za jednotku rozsahu a vazbu knih a hudebnin.

Výnos nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1966. Tímtéž dnem byly zrušeny pokyny ministerstva školství a kultury pro tvorbu a kontrolu cen periodických a neperiodických publikací ze dne 19. června 1961 čj. 26 862/61-VIII/1 (registrováno v částce 42 Sbírky zákonů z r. 1961) ve znění výnosu ministerstva školství a kultury ze dne 5. prosince 1962 čj. 52 653/62-VIII/1 a výnosu Československého ústředí knižní kultury ze dne 5. dubna 1963 čj. Š — 622/63 (registrováno v částce 35 Sbírky zákonů z r. 1963).

Výnos upravuje způsob stanovení cen tuzemských i dovážených periodických publikací a tuzemských, dovážených a antikvárních neperiodických publikací. Nevztahuje se na tvorbu cen církevních publikací, publikací určených pro vývoz a zpravodajských materiálů, které vydává Čs. tisková kancelář v oboru své působnosti.

Výnos je uveřejněn ve Věstníku ministerstva školství a kultury sešit 32 ze dne 20. listopadu 1965. Čj. Š — 485/66

Ústřední správa spojů

vydala výnos čj. 3419/66-T/5, **o změnách ve stanovení předplatného za předplacené telefonní hovory.** Výnosem, se s účinností od 1. února 1966 mění ustanovení § 57 odst. 7 Telefonního řádu a § 18 odst. 2, 3 a 6 Telefonního sazebníku (registrovány v částce 15 Sbírky zákonů z r. 1965).

Úprava měsíčního předplatného za předplacené meziměstské hovory se mění v souvislosti se zkracováním pracovního týdne.

Výnos byl uveřejněn v částce 5 Věstníku Ústřední správy spojů z r. 1966; lze do něho nahlédnout u Ústřední správy spojů, u krajských a okresních správ spojů, u městských telekomunikačních správ a u pošt.

Hlavní hygienik ČSSR

vydal podle § 10 vyhlášky č. 207/1958 Ú. l. (Ú. v.), o očkování proti přenosným nemocem, výnos ze dne 8. března 1966, čj. HE-371.4-7.3.66,

o mimořádném očkování proti přenosné dětské obrně v roce 1966 živou očkovací látkou

všech dětí narozených v době od 1. února 1965 do 31. ledna 1966, a o přeočkování dětí do 6 let, které byly v roce 1965 očkovány živou očkovací látkou proti přenosné dětské obrně poprvé.

Toto očkování se provede v době od 4. dubna do 9. dubna 1966 a od 10. května do 14. května 1966.

Výnos byl uveřejněn ve Věstníku ministerstva zdravotnictví v částce 3 z roku 1966 a je k nahlédnutí v odborech zdravotnictví KNV a ONV.